

Súd: Okresný súd Rožňava
Spisová značka: 6C/38/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7823200812
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ing. Judita Gabonaiová Hrenčuková
ECLI: ECLI:SK:OSRV:2023:7823200812.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Rožňava, sudkyňou Mgr. Ing. Juditou Gabonaiovou Hrenčukovou, v právnej veci žalobcu A. A., narodeného XX.XX.XXXX, bytom B. XXX/XXX, XXX XX C., právne zastúpeného JUDr. Jánom Klučkom, advokátom so sídlom Ku Potoku 4, 040 16 Košice, proti žalovanej Slovenskej republike, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra SR, Pribinova 2, 812 72 Bratislava, o zaplatenie nemajetkovej ujmy v peniazoch, takto

rozhodol:

I. Súd z a v ä z u j e žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 2.000,- Eur, v lehote do pätnástich dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti súd žalobu žalobcu z a m i e t a .

III. Súd p r i z n á v a žalobcovi náhradu trov tohto konania podľa pomeru úspechu vo veci vo výške 100 % .

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca sa podanou žalobou domáhal zaplatenia nemajetkovej ujmy v peniazoch za porušenie práva žalovaného podľa práva Európskej únie Slovenskou republikou vo výške 10.000,00 Eur od žalovanej a náhrady trov konania. Žalobca si uplatnil nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za obdobie 3 rokov pred podaním žaloby, t.j. od 04.04.2020 do 03.04.2023. Žalobu odôvodnil tým, že si uplatňuje nárok na náhradu škody spôsobenej žalovaným v dôsledku porušenia práva Európskej únie k jeho ujme. V okolnostiach prípadu je potrebné uviesť, že týždenný pracovný čas žalobcu ako príslušníka Hasičského zboru Slovenskej republiky sa skladá zo 16,5 hodinových pracovných zmien, po ktorých nasleduje 7,5 hodinová pohotovosť (t.j. 24 hodinové zmeny) v takom rozsahu, že súhrn takto „naskladaného“ týždenného pracovného času pravidelne prekračuje 48 hodín. Úprava dovoleného rozsahu týždenného pracovného času zamestnancov (vrátane hasičov) tvorí predmet úpravy práva Európskej únie (ďalej len „EÚ“), ktoré záväzne určuje maximálnu dĺžku týždenného pracovného času na 48 hodín. Jedná sa o Smernicu 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, pričom jej porušenie členským štátom EÚ vyvoláva jeho zodpovednosť podľa práva EÚ a pre osoby postihnuté takýmto porušením zakladá právo na náhradu spôsobenej ujmy pred vnútroštátnymi súdmi členského štátu. O takýto prípad sa jedná aj u žalobcu. Služobný (pracovný) čas príslušníka HaZZ je rozvrhnutý nerovnomerne (§ 86 zákona o Hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov). Jeden služobný deň žalobcu sa skladá zo štátnej služby, t.j. pracovnej zmeny v trvaní 16 hodín alebo 17 hodín a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti na pracovisku (§ 92 ZoHaZZ) v trvaní 7 alebo 8 hodín. Počas rokov 2019-2021 sa jednálo o 17 hodinové pracovné zmeny (výkon štátnej služby), po ktorých bezprostredne nasledovala určená 7 hodinová služobná pohotovosť na pracovisku. Počas roku 2022 sa jednálo o 16 hodinové pracovné zmeny (výkon služby), po ktorých bezprostredne nasledovala určená 8 hodinová služobná pohotovosť na pracovisku. Celkovo strávil

žalobca na pracovisku sústavne (minimálne) 24 hodín v jednom služobnom dni. Služobná pohotovosť je určovaná počas služobného dňa na čas nočných hodín nasledovne : V rokoch 2019-2021 na čas od 22:30 hod. do 5:30 hod., t.j. 7 hodín (od 7:00 do 22:30 a od 5:30 do 7:00 – štátna služba, t.j. pracovná zmena v trvaní 17 hodín). V roku 2022 a 2023 na čas od 22:00 hod. do 6:00 hod., t.j. 8 hodín (od 7:00 do 22:00 a od 6:00 do 7:00 – štátna služba, t.j. pracovná zmena v trvaní 16 hodín) V prípade, že je počas služobnej pohotovosti vyhlásený poplach a hasiči sú vyslaní na zásah, režim služobnej pohotovosti sa mení na prácu nadčas. Keďže v mieste výkonu služby žalobcu sa strieda niekoľko hasičských zmien, každý tretí deň odslúži každá pracovná zmena 24 hodín a následne majú príslušníci v tejto zmene dva dni voľna. Ide teda o už spomínané nerovnomerné rozvrhnutie služobného času. Ako už bolo vyššie uvedené, žalobca každý tretí deň odslúži 24 hodín a následne má dva dni voľna. Mesačne odslúži každá hasičská zmena 10 pracovných zmien, pričom každý tretí mesiac je to až 11 zmien, čo je v priemere 10,4 zmeny mesačne. Nakoľko na každú zmenu bezprostredne nasleduje určená služobná pohotovosť, žalobca teda strávi na pracovisku bežne 240 až 264 hodín za mesiac, pričom do tohto rozsahu nie sú zahrnuté hodiny nadčasov. Počas služobnej pohotovosti sa žalobca ako príslušník HaZZ musí zdržiavať na pracovisku, z tohto sa nesmie vzdialiť a musí byť vždy počas celej doby pohotovosti pripravený na vykonanie zásahu. Ak je vyhlásený výjazd, vykonáva sa do 1 minúty od vyhlásenia, teda žalobca musí byť počas celej doby služobnej pohotovosti, ktorá mu je nariaďovaná v noci, okamžite pripravený na vykonanie zásahu. Napriek tejto skutočnosti sa mu však čas pracovnej pohotovosti nezapočítava do fondu pracovného času. Táto skutočnosť sa potom v konečnom dôsledku prejavuje tak, že aj keď reálne v súvislosti so služobnou činnosťou na pracovisku napr. v mesiaci jún 2021 strávil viac než 237 hodín, v rámci fondu pracovného času mu je vykázaných len 165 hodín 48 minút. Z takto vykazovaného fondu pracovného času, ktoré nezohľadňuje skutočný čas pracovnej pohotovosti, sa potom javí, že jeho priemerný týždenný pracovný čas neprekračuje 48 hodín, čo je však v absolútnom rozpore so skutočnosťou. Žalobca nemá dostatočný čas na regeneráciu a odpočinok a jeho určený čas služieb v jednotlivých týždňoch mu neumožňuje dostatočný odpočinok a regeneráciu, čo je v rozpore s právom Európskej únie. Žalobca vykonáva službu na mieste určenom zamestnávateľom (služobným úradom), musí tam byť fyzicky prítomný, musí byť plne k dispozícii a pripravený okamžite plniť svoje povinnosti (výjazd do 1 minúty od nahlásenia). Je oddelený od svojho vlastného súkromného sociálneho prostredia, jeho rodinných a spoločenských väzieb a jeho možnosť venovať sa svojim vlastným potrebám a organizovať si svoj súkromný čas a program je prakticky vylúčená. Žalobca plní v spoločnosti veľmi zodpovedné úlohy a preto je dôležité, aby mal možnosť si po práci odpočinúť, no napriek tomu bolo právo žalobcu na odpočinok ustavične niekoľko rokov porušované. Služobný čas žalobcu mal byť rozvrhnutý tak, aby nedochádzalo k porušovaniu jeho práv vyplývajúcich zo Smernice 2003/88/ES. K porušeniu práv žalobcu pritom dochádzalo práve výkonom služobnej pohotovosti. Uplynutý čas žalobcovi vrátiť možné nie je a nemôže ho stráviť inak, preto si uplatňuje nemajetkovú ujmu voči žalovanému. Ako už bolo spomenuté, v okolnostiach prípadu žalobcu sa jedná o Smernicu 2003/88/ES Európskeho parlamentu a Rady zo 4.novembra 2002 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času. Ich základným cieľom je zaručiť lepšiu ochranu bezpečnosti a zdravia pracovníkov garantovaním minimálneho denného a týždenného času odpočinku, ďalej primeraných prestávok v práci ako aj stanovením maximálneho týždenného pracovného času. Účinná ochrana bezpečnosti a zdravia pracovníkov sa zabezpečuje tým, že členské štáty EÚ sú povinné zabezpečiť pracovníkom právo na stanovený týždenný pracovný čas ako aj minimálny čas odpočinku. Článok 6 písmeno b) Smernice 2003/88/ES (Maximálny týždenný pracovný čas) stanovuje, že : „Priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmich dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín“. Tento článok ukladá členským štátom opatrenia na zabezpečenie toho, aby priemerný pracovný čas na každé obdobie 7 dní vrátane nadčasov neprekročil 48 hodín a pracovníkom garantuje právo na 48 hodinový týždenný pracovný čas, ktoré im vyplýva priamo z práva EÚ. Súdny dvor EÚ (ďalej len ESD) súčasne spresnil, že aj v prípade hasičov nariadená pracovná pohotovosť na pracovisku tvorí súčasť ich týždenného pracovného času ktorá, v spojení s ich „riadnym“ pracovným časom nesmie prekročiť maximálny týždenný pracovný čas. Poukázal na rozhodnutia ESD: vo veci C-429/09 G. Fuß tykajúcej sa pracovnej doby a právneho režimu pohotovosti u nemeckých hasičov, vo veci C-437/05 J. Vorel tykajúcej sa pracovnej pohotovosti lekárov na pracovisku. Je zrejmé, že podľa ESD je rozhodujúcim faktorom pre posúdenie či sú naplnené charakteristické znaky pojmu pracovný čas v pohotovostnej službe, ktorú pracovník skutočne vykonáva na svojom pracovisku skutočnosť, že je povinný byť fyzicky prítomný na mieste určenom zamestnávateľom a byť mu k dispozícii, aby v prípade potreby mohol okamžite poskytnúť primerané služby. Preto je tieto povinnosti potrebné považovať za výkon pracovnej činnosti pracovníka. V dôsledku toho kvalifikácia pracovného času ako doby prítomnosti zamestnanca na pracovisku nemôže závisieť od intenzity činnosti pracovníka, ale vyplýva výhradne z jeho povinnosti byť k dispozícii zamestnávateľovi. (Rozsudok ESD C-14/04,

Dellas, bod. 48, 58.). Uvedené rozsudky ESD potvrdzujú, že členské štáty EÚ nemôžu jednostranne určovať rozsah pôsobnosti Čl.6 písmena b) Smernice 2003/88/ES tak, žeby 48 hodinový pracovný čas viazali na nejakú podmienku, prípadne by ho určitým spôsobom svojvoľne porušovali. Akákoľvek vnútroštátna právna úprava členského štátu, ktorá umožňuje aby bol týždenný pracovný čas dlhší ako 48 hodín vrátane pracovnej pohotovosti na pracovisku je v rozpore s požiadavkami Čl. 6 písmeno b) Smernice 2003/88/ES (bod 100 rozsudku ESD C-397/01, Pfeiffer). Napriek tomu, že príloha č.4 k Zákonu o hasičskom a záchrannom zbore (ďalej len „Zákon o hasičskom zbore“ alebo „Zákon“) uvádza, že do jeho znenia bola prebratá Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 4. novembra 2002 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (bod 6. Prílohy č.4), znenie jeho príslušných ustanovení túto skutočnosť nepotvrdzuje. V okolnostiach prípadu žalobcu je potrebné uviesť, že žiadne ustanovenie Zákona o hasičskom zbore nepotvrdzuje, že služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby je považovaná za súčasť ich týždenného pracovného času v zmysle únievého práva. V tomto smere sa Zákon o hasičskom zbore ako právna úprava *lex specialis* odlišuje od § 96 Zákonníka práce, ktorý zohľadňuje uvedenú Smernicu ES a na ňu nadväzujúcu judikatúru ESD (a túto skutočnosť výslovne potvrdzuje vo svojom odseku 2). Zákonník práce sa však na právnu kvalifikáciu pohotovosti na príslušníkov hasičského zboru nevzťahuje. Ďalším nedostatkom zákona o Hasičskom a záchrannom zbore je, že zo Smernice 2003/88/ES nepreberal ustanovenia jej Čl.6 písmeno b) stanovujúce dĺžku týždenného pracovného času na 48 hodín napriek tomu, že podrobne definuje termíny služobná doba, služobná pohotovosť spôsoby ich finančného ohodnotenia a pod. Uvedené pochybenia v Zákone o hasičskom zbore nemajú len abstraktný význam, keďže podľa práva EÚ takáto úprava je na ujmu jeho príslušníkom, pretože im spôsobuje škodu, náhrady ktorej sa môžu domáhať pred vnútroštátnymi súdmi. Ako už bolo spomenuté jej podstata spočíva v tom, že služobnú pohotovosť hasičov Zákon o hasičskom zbore nepovažuje za súčasť ich týždenného pracovného času v zmysle únievého práva v dôsledku čoho dochádza k jeho pravidelnému prekračovaniu. Takáto právna úprava nie je v súlade s Čl. 2 (definícia pracovného času) ako aj Čl. 6 ods. 2 písmeno b) Smernice 2003/88/ES (48 hodinový týždenný pracovný čas) Slovenskou republikou ako členským štátom EU a zakladá jej povinnosť na náhradu škody takto postihnutým jednotlivcom v rámci a prostredníctvom súdnych konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Skutočnosť, že týždenný pracovný čas hasičov prekračuje 48 hodín žalobca dokumentuje listinami o týždennej dochádzke ktoré sú priložené k tejto žalobe. V tejto súvislosti treba pripomenúť, že transpozícia smerníc nie je samoúčelná, nakoľko jej prostredníctvom sa do vnútroštátnych právnych poriadkov členských štátov EÚ vnášajú požiadavky únievého práva a dosahuje výsledok požadovaný únievým zákonodarcom. Správnosť prebratia smerníc v súlade s požiadavkami únievého zákonodarcu na prvom mieste potvrdzuje samotná prax uplatňovania jej pravidiel ustanovení prostredníctvom vnútroštátnych preberacích zákonov t.j.v danom prípade zákona č.315/2001 Z.z. o hasičskom a záchrannom zbore. Je zrejmé, že vo veci žalobcu výsledok jeho uplatňovania nie je v súlade s únievou požiadavkou 48 hodinového týždenného pracovného času pre členov hasičského a záchranného zboru SR a jeho prostredníctvom sa nezaručuje plná účinnosť únievého práva na území Slovenskej republiky čo je v rozpore s Čl. 4 Konsolidovaného znenia Zmluvy o európskej únii z r.1992. Nie je preto možné v žiadnom prípade tvrdiť, že prebratie smernice 2003/88/ES do zákona č.315/2001 Z.z. v znení neskorších predpisov, je v súlade s únievým právom, pokiaľ sa jeho uplatňovaním jej nedosahuje stav požadovaný Smernicou. Čl. 6 písmeno b) Smernice 2003/88/ES ukladá členským štátom povinnosť dosiahnuť určený výsledok, ktorý nie je obmedzený žiadnou podmienkou a fixuje stanovenie hranice týždenného pracovného času na 48 hodín vrátane nadčasov. Vzhľadom na túto formuláciu ESD vo veci C-429/09, G.Fuß uviedol, že Čl. 6 písmeno b) Smernice 2003/88/ES má priamy účinok (bod 35), keďže priznáva priamo jednotlivcom právo, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Ide o právo na to, aby v členskom štáte EÚ priemerný týždenný čas pracovníka neprekračoval týždennú hranicu 48 hodín. V zmysle uvedeného rozhodnutia ESD má preto aj žalobca pracujúci v Hasičskom a záchrannom zbore SR právo dovoľávať sa porušenia Čl. 6 písmeno b) Smernice 2003/88 voči žalovanému v dôsledku toho, že jeho pracovná (služobná) pohotovosť sa nezapočítava do týždenného pracovného času pričom jej nezapočítanie (zakázané právom EÚ) má za následok, že žalobca pracuje týždenne dlhšie ako 48 hodín čím dochádza k porušeniu jeho práva podľa Čl. 6 písmeno b) Smernice 2003/88/ES. ESD v prípade C-429/09 G. Fuß výslovne potvrdil, že : „...Pracovník ktorý ako hasič zamestnaný v rámci zásahovej služby spadajúcej do verejného sektora odpracoval týždenný pracovný čas presahujúci priemerný týždenný pracovný čas stanovený v článku 6 písmeno b) Smernice 2003/88 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času sa môže dovoľávať práva Únie na vyvodenie zodpovednosti orgánov dotknutého členského štátu s cieľom získania náhrady škody vzniknutej v dôsledku porušenia tohto ustanovenia...“ (ods.1 Výrokovej časti rozsudku ESD). Pokiaľ ide o uplatnenie práva na náhradu škody ako aj spôsob jej výpočtu, Smernica 2003/88/ES neobsahuje

ustanovenia týkajúce sa samotného procesu náhrady škody vzniknutej porušením jej ustanovení. V prípade neexistencie ustanovení práva EÚ v tejto oblasti, je na vnútroštátnom práve každého členského štátu, aby pri rešpektovaní zásad rovnocennosti a efektivity určilo, či škoda vzniknutá pracovníkovi v dôsledku porušenia právnej normy EÚ má byť nahradená udelením dodatočného náhradného voľna alebo finančným odškodnením a tiež aby definovalo pravidlá týkajúce sa spôsobu a výpočtu tejto náhrady. Rozsudky ESD sa v tejto súvislosti obmedzujú na formulovanie zásad, ktoré je potrebné rešpektovať pred súdnymi orgánmi členských štátov v konaniach o náhradu škody vzniknutej v dôsledku porušenia práva EÚ. Pokiaľ sa jedná o rozsah náhrady škody spôsobenej porušením práva EÚ jednotlivcovi táto musí byť primeraná, aby mohla zabezpečiť skutočnú ochranu jeho únieových práv. Vo svojom rozsudku vo veci C-46/93 (Brasserie du Pêcheur, bod 82) ESD zdôraznil, že vnútroštátny súd sa v konaní o náhradu škody musí osobitne zabezpečiť, že zvolený spôsob náhrady škody je v súlade so zásadou rovnocennosti (ekvivalencie), ktorú treba posúdiť s prihliadnutím na náhrady škody poskytované vnútroštátnymi súdmi v rámci sťažností alebo podobných žalôb vychádzajúcich z vnútroštátneho práva (bod 95 citovaného rozsudku ESD). V dôsledku toho musí každý členský štát vo vzťahu k nároku na náhradu škody, ktoré majú základ v práve EÚ napraviť následky spôsobenej škody podľa svojho vnútroštátneho práva upravujúceho zodpovednosť za spôsobenú škodu, pričom podmienky náhrady škody stanovené vo vnútroštátnych právnych úpravách nesmú byť menej výhodné ako podmienky týkajúce sa obdobných vnútroštátnych prostriedkov nápravy (zásada rovnocennosti) a nemôžu byť upravené tak aby viedli k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu získania náhrady pred vnútroštátnymi súdmi (zásada efektivity). (k tomu pozri Rozsudok ESD C-524/04, Test Claimant, bod 123). Je rovnako úlohou vnútroštátneho súdu, aby posúdil, či boli naplnené únieové podmienky vzniku zodpovednosti členského štátu. V zmysle stabilizovanej judikatúry ide konkrétne o to, či cieľom porušenej právnej normy EÚ bolo priznať jednotlivcom práva, či porušenie takejto normy bolo dostatočne závažné a či medzi týmto porušením a škodou spôsobenou jednotlivcom existuje priama príčinná súvislosť. (C- 429/09, Fuß, bod.47, C-118/08, Transportes Urbanos y Servicios Generales, bod.30). ESD v tejto súvislosti tiež uviedol, že tieto tri podmienky musia byť splnené ak sa jedná o stratu alebo škodu pričom náhrada za ne je podmienená výsledkom v rozpore s únieovým právom alebo nekonaním zo strany členského štátu napríklad v prípade netranspozície smernice alebo v prípade že bol legislatívny alebo administratívny akt prijatý v rozpore s komunitárnym právom bez ohľadu na to či ho prijal samotný členský štát alebo verejnoprávna inštitúcia právne nezávislá od štátu (C-424/97, Haim, bod 37.) Žalobca tvrdí, že v jeho prípade boli splnené únieové podmienky založenia zodpovednosti Slovenskej republiky zastúpenej Ministerstvom vnútra SR, za porušenie jeho práva garantovaného Čl. 6 písmeno b) Smernice 2003/88/ES, z ktorých vyplýva jeho nárok na náhradu takto spôsobenej škody. Svoje tvrdenie opiera o judikatúru ESD a to predovšetkým o judikát vo veci G.Fuß (C-429/09). Pokiaľ sa jedná o praktické uplatnenie práva na náhradu škody spôsobenej porušením únieového práva fyzickej osoby ako aj spôsob jej výpočtu samotná Smernica 2003/88/ES neobsahuje ustanovenia upravujúce proces náhrady škody vzniknutej porušením jej ustanovení a ani stanovenia jej výšky. Aj rozsudky ESD sa obmedzujú len na formulovanie zásad, ktoré treba rešpektovať pred súdnymi orgánmi členských štátov v konaniach o náhradu škody vzniknutej jednotlivcom v dôsledku porušenia ich práv garantovaných právnym poriadkom EÚ. Pokiaľ ide o rozsah náhrady škody spôsobenej porušením práva EÚ, jednotlivcovi táto má byť primeraná, aby mohla zabezpečiť skutočnú ochranu únieových práv. Podľa judikatúry ESD týkajúcej sa priamo škôd vznikajúcim hasičom pre nerešpektovanie 48 hodinovej pracovnej doby podľa Smernice 2003/88/ES treba pod škodou rozumieť: „škodu ktorá vznikla žalobcovi v dôsledku straty času odpočinku na ktorý by mal nárok ak by bol maximálny týždenný pracovný čas upravený Čl. 6 písmeno b) Smernice 2003/88/ES rešpektovaný“ (bod 59 rozsudku ESD vo veci C 429/09 G.Fuß). V tejto súvislosti uvádza čl. 2 bod 5 Preambule Smernice č.2003/88/ES, že pojem „odpočinok“ znamená, že pracovníci by mali mať primeraný čas odpočinku, trvanie ktorého sa musí vyjadriť v jednotkách času. Pracovníkom spoločenstva sa musí poskytnúť minimálny denný, týždenný a ročný čas odpočinku a primerané prestávky v práci. V tejto súvislosti je tiež potrebné zaviesť „maximálnu hranicu týždenného pracovného času“. V okolnostiach prípadu žalobcu preto treba za primeraný odpočinok v zmysle Smernice považovať taký, ktorý by mal nasledovať po 48 hodinovej týždennej pracovnej dobe zahrňujúcej jeho služobnú pohotovosť na pracovisku. Dlhodobé nerešpektovanie takto určeného únieového týždenného pracovného času podľa Smernice 2003/88/ES sa tiež môže prejavovať v rámci osobnostnej sféry fyzických osôb predovšetkým vo vzťahu k ochrane ich práva na zdravie (na jeho úroveň a kvalitu) a tiež na ich celkovú fyzickú a/alebo morálnu integritu. Preambula prvej smernice Rady 93/104/ES z 23.11.1993, ktorá sa týka niektorých aspektov organizácie pracovnej doby v tejto súvislosti zdôrazňuje, že : „v záujme zaistenia bezpečnosti a zdravia pracovníkov spoločenstva im musí byť poskytnutá minimálna denná, týždenná ročná doba odpočinku a primerané prestávky v práci. V

tejto súvislosti je tiež potrebné zaviesť maximálnu hranicu týždenného pracovného času“. Preambula platnej Smernice 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času okrem potvrdenia uvedeného záväzku členských štátov uvádza tiež špecifikuje že : „...dlhé doby nočnej práce môžu poškodiť zdravie pracovníkov a ohroziť bezpečnosť na pracovisku ...“ a tiež, že : „...treba obmedziť trvanie nočnej práce vrátane nadčasov...“ (body 7 a 8 Preambule). Odpočinok pracovníka by mal byť dostatočne dlhý a nepretržitý, aby sa zabezpečilo, že v dôsledku vyčerpania alebo iného nepravidelného rozvrhnutia práce nespôsobia úraz ani sebe ani spolupracovníkom alebo iným osobám a že si ani krátkodobo ani dlhodobo nepoškodia zdravie...“ Analýza slovenského právneho poriadku potvrdzuje neexistenciu osobitnej právnej úpravy obsahujúcej náležitosti konania o náhradu škody spôsobenej porušením únieových práv jednotlivcov a ani pravidiel použitím ktorých by sa dalo dospieť k stanoveniu výšky náhrady. V dôsledku toho a vychádzajúc z povahy škody ktorá má nemajetkovú povahu (škoda vzniknutá v dôsledku straty času odpočinku, na ktorý by mal žalobca nárok v prípade rešpektovania jeho 48 hodinovej týždennej pracovnej doby), ako aj z podmienok jej uplatnenia je v slovenskom právnom poriadku možno použiť pravidlá týkajúce sa náhrady nemajetkovej ujmy fyzickej osobe ktorá podľa §§ 11- 13 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), nakoľko tieto ustanovenia upravujú vzťahy obsahom aj účelom najbližšie k náhrade škody žalobcu v dôsledku porušenia jeho únieového práva. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že aj únieové právo uznáva, že v dôsledku jeho porušenia môže dôjsť u poškodenej osoby k náhrade nemateriálnej ujmy.(Čl.82 Nariadenia EÚ č.2016/679 o o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov). V dôsledku toho (a berúc do úvahy citovanú judikatúru ESD) možno nárok na náhradu takto vzniknutej škody podľa únieového práva posúdiť ako nemajetkovú ujmu v zmysle slovenského práva, k náhrade ktorej dochádza v peniazoch. Zákonnú možnosť jej úhrady v peniazoch umožňuje § 13 ods. 2 OZ, pretože ju nepodmieňuje výlučne situáciami zníženia dôstojnosti fyzickej osoby v značnej miere alebo jej vážnosti v spoločnosti. (formulácia „najmä“). Ustanovenia § 13 ods. 2 OZ totiž uvádza prípady, kedy je možné s ohľadom na intenzitu zásahu priznať náhradu nemajetkovú ujmy v peniazoch len demonštratívne. Nemožno preto túto možnosť spájať iba so zásahmi proti dôstojnosti fyzickej osoby a jej vážnosti v spoločnosti.(k tomu pozri rozsudok NS ČR 30Cdo 2304/99). Podmienky uplatnenia vnútroštátnej zodpovednosti spôsobenej zásahom do osobnosti fyzickej osoby podľa OZ sú v zásade identické s tými, ktoré sú obsiahnuté v režime únieovej zodpovednosti, nakoľko sa rovnako predpokladá existencia zásahu spôsobilého objektívne vyvolať nemajetkovú ujmu, ďalej že musí ísť o zásah neoprávnený (t.j. zásah ktorý je v rozpore s objektívnym právom) a napokon že musí existovať príčinná súvislosť medzi uvedenými podmienkami. Povaha konania o náhradu nemajetkovej ujmy súčasne spĺňa požiadavky zásad únieového práva na rovnocennosť (ekvivalenciu) s prihliadnutím na náhrady poskytované vnútroštátnymi súdmi v rámci sťažností alebo podobných žalôb opierajúcich sa o vnútroštátne právo, ako aj efektivity nakoľko nejde o konanie ktoré by prakticky znemožňovalo alebo nadmerne sťažovalo získanie náhrady nemajetkovej ujmy za porušenie únieového práva jednotlivca pred vnútroštátnym súdom. Vzhľadom na procesnú absenciu ako únieovej tak aj špeciálnej vnútroštátnej právnej úpravy by sa mal postup súdu v konaní o náhradu škody spôsobenej žalobcovi porušením únieového práva spravovať existujúcimi vnútroštátnymi pravidlami, t.j. že súd priznáva peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch (vrátane jej konkrétnej výšky), na základe vlastnej úvahy a pri zohľadnení všetkých okolností prípadu. Do úvahy je potrebné brať primeranosť takto poskytovanej náhrady ktorou sa má zabezpečiť účinné zmiernenie vzniknutej nemajetkovej ujmy.

2. Ministerstvo vnútra ako žalovaný sa k žalobe vyjadrilo podaním zo dňa 21.06.2023. Vo svojom vyjadrení uviedli, že rozsah pôsobnosti Smernice 2003/88/ES je pozitívne vymedzený v čl. 2 ods. 1 Smernice 89/391/EHS ako aj negatívne vymedzený v čl. 2 ods. 2 Smernice 89/391/EHS. Inak povedané, Smernica 2003/88/ES sa neuplatňuje na odvetvia činností, ktoré zahŕňajú určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany. Vzhľadom na charakter vykonávaných činností a s tým spojený rozvrh služobného času sa Smernica 2003/88/ES na služobný pomer príslušníkov Hasičského a záchranného zboru nevzťahuje v plnom rozsahu, preto jej ustanovenia nemohli byť porušené tak ako to tvrdí žalobca. Podľa názoru žalovaného preto štátnu službu príslušníkov Hasičského a záchranného zboru, vykonávajúcich zásahovú činnosť (ktorá je špecifická nerovnomerným rozvrhnutím služobného času, na ktorý priamo nadväzuje určená služobná pohotovosť) možno jednoznačne subsumovať pod negatívne vymedzenie pôsobnosti Smernice 89/391/EHS v čl. 2 ods. 2 Smernice 89/391/EHS. Oproti štandardným pracovnoprávnym vzťahom štátna služba príslušníkov Hasičského a záchranného zboru vykazuje aj špecifika štátnej služby príslušníkov Policajného zboru ako aj profesionálnych vojakov (napr. v osobitnom systéme sociálneho zabezpečenia, prísnej subordinácii a pod.). Rovnako úlohy, ktoré príslušníci Hasičského a záchranného zboru plnia, možno podľa súvisiacich právnych predpisov týkajúcich sa

civilnej ochrany, integrovaného záchranného systému ako aj právnej úpravy samotného Hasičského a záchranného zboru, bez akýchkoľvek pochybností subsumovať pod pojem „osobitné činnosti služieb civilnej ochrany“ v zmysle čl. 2 ods. 2 Smernice 89/391/EHS. Žalovaný má za to, že žalobca si nesprávne vykladá pôsobnosť Smernice, nakoľko podľa nášho názoru sa Smernica nevzťahuje na príslušníkov Hasičského a záchranného zboru. Rozsah pôsobnosti Smernice stanovuje článok 1 ods. 3, podľa ktorého táto Smernica sa vzťahuje na všetky odvetvia činností, verejné a súkromné, v zmysle článku 2 Smernice 89/391/EHS bez toho, aby boli dotknuté články 14, 17, 18 a 19 Smernice 89/391/EHS. Smernica Rady 89/391/EHS v článku 2 ods. 2 stanovuje, že Smernica 89/391/EHS sa neuplatňuje tam, kde sú s ňou nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb, ako sú napríklad ozbrojené sily, polícia alebo pre určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany. Z dikcie daného článku vyplýva, že ide len o exemplifikatívny a nie taxatívny výpočet činností, ktoré možno označiť ako osobitné činnosti verejných služieb. Žalovaný má za to, že štátna služba príslušníkov Hasičského a záchranného zboru, ktorí vykonávajú aj zásahovú činnosť charakteristickú nerovnomerným rozvrhnutím služieb s nariadenou služobnou pohotovosťou má charakter osobitnej činnosti služieb civilnej ochrany. Z tohto dôvodu žalobcovi nemohla vzniknúť škoda, nakoľko ustanovenia Smernice sa na neho nevzťahujú a teda nie je splnený základný predpoklad zodpovednosti za škodu. Hasičský a záchranný zbor, resp. jeho príslušníci vykonávajúci zásahovú činnosť, plnia okrem úloh na úseku ochrany pred požiarmi, aj úlohy na úseku civilnej ochrany obyvateľstva, predovšetkým v oblasti priameho výkonu záchranných činností. Z tohto dôvodu sú činnosti vykonávané príslušníkmi Hasičského a záchranného zboru pri zásahovej činnosti práve tými osobitnými činnosťami služieb civilnej ochrany, na ktoré sa Smernice 89/391/EHS nevzťahuje. Inak povedané, v súčasnosti iné zložky (okrem Hasičského a záchranného zboru), ktorým by boli zverené činnosti služieb civilnej ochrany neexistujú. Nakoľko Smernica 2003/88/ES sa na príslušníkov Hasičského a záchranného zboru v prípade služobného času ako aj ich odmeňovania nevzťahuje, je táto oblasť v plnej miere v pôsobnosti vnútroštátnej právnej úpravy. Vzhľadom na uvedené sa príslušné ustanovenia Smernice 2003/88/ES na prípad žalobcu nemôžu aplikovať, preto žalobcovi v zmysle žaloby nemohla vzniknúť žiadna škoda. Žalobu pre nestransponovanie smernice, resp. pre nesprávnu transpozíciu smernice môže podať: 1. Európska Komisia, priamo na ESD, 2. fyzická/právnická osoba, ktorá bola týmto priamo dotknutá, t.j. došlo k porušeniu/poškodeniu jej práv a to na vnútroštátny súd členského štátu EU. Žalobca však nezažaloval svojho zamestnávateľa ale štát, v mene ktorého koná ten ústredný orgán verejnej správy, do ktorého pôsobnosti patrí oblasť štátnej správy pre Hasičský a záchranný zbor, čo je zásadný rozdiel v označení žalovaného, teda v jeho pasívnej vecnej legitímácii. Navyše, ak mal žalobca za to, že mu zamestnávateľ určoval pohotovosť nad smernicou povolený limit, mal na túto skutočnosť upozorniť svojho nadriadeného v súlade s § 69 ods. 4 zákona č. 315/2001 Z. z. a žiadať, aby mu táto nebola určovaná z dôvodov, ktoré v žalobe uvádza. Žalobca tak nielenže neurobil, ale navyše za každú hodinu určenej služobnej pohotovosti, vrátane tých hodín, o ktorých tvrdí, že mali byť vykonané nad limit určený smernicou, mu boli riadne vyplatené príslušné zložky služobného príjmu, resp. poskytnuté náhradné voľno. Ak má žalobca za to, že smernica nebola v jeho prípade správne použitá, žalovaný namietka nedostatok svojej pasívnej vecnej legitímácie z dôvodu, že táto mu nie je daná. Žalovaný vzniesol námietku premĺčania, nakoľko žalobca priložil k žalobe plán služieb od 01.01.2020, z čoho možno vyvodiť žalobcov názor, že práve od tohto momentu malo dôjsť podľa žalobcu k porušovaniu jeho práv. K podaniu žaloby však došlo až v apríli 2023, a to konkrétne 04.04.2023, t.j. viac ako 3 roky od momentu, kedy malo dôjsť k údajnému zásahu do žalobcových práv, čo znamená, že si žalobca svoj nárok uplatnil po uplynutí všeobecnej trojročnej premlčacej lehoty. V zmysle § 101 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník žalovaný vzniesol námietku premĺčania a navrhol, aby bola žaloba zamietnutá. Smernica 2003/88/ES v zásade ustanovuje minimálne požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pre organizáciu pracovného času, pokiaľ ide o doby denného odpočinku, prestávok v práci, týždenného odpočinku, maximálneho týždenného pracovného času, ročnej dovolenky a aspekty nočnej práce, práce na zmeny a rozvrhnutie práce. Smernica upravujúca minimálne požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pre organizáciu pracovného času bola transponovaná do slovenského právneho poriadku okrem iného zákonom č. 315/2001 Z. z., čo je uvedené aj v transpozíčnej prílohe č. 4 zákona pod bodom 6. Žalobca konštatuje, že malo dôjsť k nesprávnej transpozícii Smernice 2003/88/ES do zákona č. 315/2001 Z. z. podľa ktorého sa podľa žalobcu doba služobnej pohotovosti nezapočítava do týždenného pracovného času hasičov. Podľa žalovaného však takéto tvrdenia žalobcu nie sú opodstatnené. V zmysle čl. 2 ods. 1 Smernice 2003/88/ES je teda pracovným (služobným) časom akýkoľvek čas, počas ktorého zamestnanec pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade so vnútroštátnymi právnymi predpismi. Do služobného času teda spadá samotný výkon pracovných úloh na pracovisku na základe pokynov zamestnávateľa ako aj zdržiavanie sa na pracovisku k dispozícii zamestnávateľa

na základe jeho nariadenia, napr. vo forme pracovnej pohotovosti. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie je totiž rozhodujúcim faktorom pre posúdenie, či sú naplnené charakteristické znaky pojmu „pracovný čas“ aj v pohotovostnej službe, ktorú pracovník vykonáva na svojom pracovisku, skutočnosť, že je povinný byť fyzicky prítomný na mieste určenom zamestnávateľom a byť mu k dispozícii, aby v prípade potreby mohol okamžite poskytnúť primerané služby. Tieto povinnosti je preto potrebné považovať za výkon činnosti tohto pracovníka. Pracovný čas teda v sebe zahŕňa riadny pracovný čas, prácu nadčas a pracovnú pohotovosť na pracovisku. V prípade domácej pohotovosti Súdny dvor rozhodol, že do maximálneho týždenného pracovného času sa zarátava iba čas skutočného výkonu práce pre zamestnávateľa. Zmysel článku 2 ods. 1 Smernice 2003/88/ES je transponovaný v štvrtej hlave zákona č. 315/2001 Z. z. v ustanoveniach § 85 a nasl. upravujúcich služobný čas hasičov, služobnú pohotovosť, štátnu službu nadčas a dovolenku. Predmetné ustanovenia teda definujú služobný čas príslušníka hasičského a záchranného zboru ako časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu, pričom umožňuje rozvrhnúť služobný čas aj nerovnomerne a súčasne jasne definuje pojem služobný deň, za ktorý sa považuje vykonávanie štátnej služby podľa rozvrhu služobného času. Z uvedených ustanovení zákona č. 315/2001 Z. z. ďalej jasne vyplýva, že okrem štátnej služby vykonávanej v riadnom služobnom čase sa za výkon štátnej služby považuje aj služobná pohotovosť v štátnej službe vykonávaná v mieste výkonu štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby v rámci riadneho rozvrhnutia služobného času podľa § 91 zákona č. 315/2001 Z. z. a štátna služba nadčas podľa § 92 zákona č. 315/2001 Z. z. Ustanovenia § 86 ods. 2 a § 92 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. rozhodne nepopierajú, že služobná pohotovosť v štátnej službe je výkonom štátnej služby, ale ako už bolo uvedené vyššie, svojou formuláciou účelovo vystihujú rozdiel medzi určenou služobnou pohotovosťou v štátnej službe (§ 92 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z.) a nariadenou služobnou pohotovosťou v štátnej službe (§ 92 ods. 2 písm. a) zákona č. 315/2001 Z. z.). Pri nariadenej služobnej pohotovosti v štátnej službe podľa § 92 ods. 1 písm. a) zákona č. 315/2001 Z. z. ide o služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ale mimo rozvrhnutia služobného času, čo je vyjadrené napríklad aj vo výške peňažnej náhrady za čas tejto služobnej pohotovosti v štátnej službe. Žalobca zrejme v tejto súvislosti opomenul, že ním citované ustanovenia zákona, najmä § 86 ods. 2 a § 92 ods. 1, rozhodne nepopierajú, že služobná pohotovosť v štátnej službe je výkonom štátnej služby, ale svojou formuláciou účelovo vystihujú rozdiel medzi určenou služobnou pohotovosťou v štátnej službe (§ 92 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z.) a nariadenou služobnou pohotovosťou v štátnej službe (§ 92 ods. 2 písm. a) zákona č. 315/2001 Z. z.) a slová v § 92 ods. 1 zákona len vystihujú časovú kontinuitu medzi výkonom štátnej služby a služobnou pohotovosťou. V oboch prípadoch je však nesporné, že ide o výkon štátnej služby v rámci služobného času. Žalovaný súčasne poukazuje aj na článok 15 Smernice 2003/88/ES, ktorý umožňuje dohodnúť aj priaznivejšie podmienky, napr. v kolektívnych zmluvách. Tvrdenie žalovaného o služobnom čase podporuje aj Kolektívna zmluva vyššieho stupňa pre príslušníkov Hasičského a záchranného zboru na rok 2019 – 2020 (ďalej len ako „Kolektívna zmluva 2019 – 2020“), Kolektívna zmluva vyššieho stupňa pre príslušníkov Hasičského a záchranného zboru na rok 2021 (ďalej len ako „Kolektívna zmluva 2021“), Kolektívna zmluva vyššieho stupňa pre príslušníkov Hasičského a záchranného zboru na rok 2022 (ďalej len ako „Kolektívna zmluva 2022“) a Kolektívna zmluva vyššieho stupňa pre príslušníkov Hasičského a záchranného zboru na rok 2023 (ďalej len ako „Kolektívna zmluva 2023“) (ďalej Kolektívna zmluva 2019 – 2020, Kolektívna zmluva 2021, Kolektívna zmluva 2022 a Kolektívna zmluva 2023 spolu len ako „Kolektívne zmluvy“), ktoré vo väzbe na citované ustanovenia zákona rozvrhujú služobný čas na vykonávanie štátnej služby a služobnú pohotovosť. Explicitnejšie rozlíšenie jednotlivých častí služobného času je upravené v čl. 3 s nápisom „Podmienky výkonu štátnej služby“ ods. 1 Kolektívnej zmluvy 2019 – 2020, ďalej v čl. 3 s nápisom „Podmienky výkonu štátnej služby“ ods. 3 Kolektívnej zmluvy 2021, kde sa taktiež uvádza, cit.: „Pre príslušníkov vykonávajúcich štátnu službu s nerovnomerne rozvrhnutým služobným časom je služobný čas rozvrhnutý spravidla na 17 hodín vykonávania štátnej služby a časť služobnej pohotovosti, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby v mieste vykonávania štátnej služby, v trvaní 7 hodín v jednej 24 – hodinovej zmene.“, v čl. 3 s nápisom „Podmienky výkonu štátnej služby“ ods. 3 Kolektívnej zmluvy 2022, kde sa uvádza, cit.: „Pre príslušníkov vykonávajúcich štátnu službu s nerovnomerne rozvrhnutým služobným časom je služobný čas rozvrhnutý spravidla na 16 hodín vykonávania štátnej služby a časť služobnej pohotovosti, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby v mieste vykonávania štátnej služby, v trvaní 8 hodín v jednej 24 – hodinovej zmene.“ Kritériá pre limity pracovného času ustanovuje čl. 6 Smernice 2003/88/ES s názvom „Maximálny týždenný pracovný čas.“ Smernica 2003/88/ES pripúšťa výnimku zo stanoveného limitu za dodržania nasledujúcich kumulatívnych podmienok: písomný súhlas zamestnanca s výkonom práce nad zákonom a smernicou povolený maximálny limit počtu hodín, zamestnávateľ vedie aktuálne záznamy o všetkých

zamestnancoch, ktorí vykonávajú takúto prácu a poskytnú na požiadanie informáciu o prípadoch, kedy zamestnanci dali súhlas k práci presahujúcej 48 hodín v dobe siedmich dní, čo sa vypočíta ako priemer za referenčné obdobie, zamestnávateľ dodržiava všetky všeobecné zásady ochrany bezpečnosti a zdravia zamestnancov pri práci, žiadnemu zamestnancovi nevznikne zo strany zamestnávateľa ujma za to, že nie je ochotný súhlasiť s vykonávaním takejto práce. Podľa Smernice 2003/88/ES teda priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmich dní nesmie prekročiť 48 hodín vrátane nadčasov, pričom týždenný pracovný čas pre každého zamestnanca musí byť ustanovený zákonom, správnym opatrením alebo kolektívnou zmluvou. Smernica 2003/88/ES tiež umožňuje ustanoviť odlišné referenčné obdobie iné ako 7 dní, čo prichádza do úvahy najmä pri nerovnomerne rozvrhnutom pracovnom čase. Článok 16 Smernice 2003/88/ES stanovuje na účely uplatnenia maximálneho týždenného pracovného času referenčné obdobie na 4 mesiace. Čl. 17 ods. 3 Smernice 2003/88/ES poskytuje protipožiarным službám možnosť uplatnenia výnimky a určiť dlhšie referenčné obdobie prípadne na 6 mesiacov, alebo ak je to uvedené v kolektívnej zmluve, tak na celých 12 mesiacov. Podmienkou uplatnenia takéhoto iného referenčného obdobia navyše je, že príslušným pracovníkom sa poskytne rovnocenný náhradný čas odpočinku alebo (vo výnimočných prípadoch) kde z objektívnych dôvodov nie je možné poskytnúť taký čas odpočinku, sa príslušným pracovníkom poskytne primeraná ochrana. Zákon č. 315/2001 Z. z. upravuje limity dĺžky služobného času tak, že pri rovnomernom služobnom čase je služobný čas príslušníka 40 hodín týždenne v zmysle § 85 zákona č. 315/2001 Z. z.. Podľa § 91 ods. 3 zákona č. 315/2001 Z. z. možno hasičovi prikázať v kalendárnom roku službu nadčas v rozsahu najviac 300 hodín, čo je v priemere 5,7 hodín týždenne. Ako vyplýva z ustanovenia § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. môže byť služobný čas hasičov rozvrhnutý aj nerovnomerne. Pri nerovnomernom rozvrhnutí však nesmie byť dĺžka riadneho služobného času v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín. Celková dĺžka vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni podľa § 86 ods. 2 zákona č. 315/2001 Z. z. V zmysle Kolektívnej zmluvy 2019 – 2020 ako aj Kolektívnej zmluvy 2021, Kolektívnej zmluvy 2022 či Kolektívnej zmluvy 2023 hasiči vykonávajúci štátnu službu s nerovnomerne rozvrhnutým služobným časom majú výkon štátnej služby v rámci 12 hodinového riadneho služobného času alebo služobný čas rozvrhnutý na 17 hodín / 16 hodín vykonávania štátnej služby a časť služobnej pohotovosti, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby v mieste vykonávania štátnej služby v trvaní 7 / 8 hodín v jednej 24 hodinovej zmene v zmysle vyššie citovaného čl. 3 ods. 1 Kolektívnej zmluvy 2019 – 2020, čl. 3 ods. 3 Kolektívnej zmluvy 2021, čl. 3 ods. 3 Kolektívnej zmluvy 2022 a čl. 3 ods. 3 Kolektívnej zmluvy 2023. Čo sa týka referenčného obdobia, tak nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas je rozvrhnutý na obdobie 6 mesiacov podľa § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. Uvedené referenčné obdobie však neodporuje tomu, aby bolo dodržané zákonné ustanovenie 40 hodín priemerného týždenného služobného času v súlade s rozvrhnutými službami. Na základe vyššie uvedeného je zrejmé, že napriek tomu, že vnútroštátne právo neupravuje explicitne maximálny priemerný týždenný služobný čas uvedený konkrétnym počtom hodín, tak ako je tomu v Smernici 2003/88/ES, zákon č. 315/2001 Z. z. a kolektívna zmluva dostatočne ustanovujú počty hodín služobného času hasičov, počas ktorého hasiči vykonávajú štátnu službu, ako aj rozsah hodín služby nadčas za príslušný rok. Z uvedeného vyplýva, že dotknuté právne predpisy transponovali čl. 6 Smernice 2003/88/ES správne. Záverom žalovaný opätovne pripomína, že predpisy EÚ neprikazujú, aby konkrétny odsek, resp. článok smernice musel byť transponovaný iba do jedného článku, resp. odseku vnútroštátneho právneho aktu členského štátu EÚ. Zároveň nie je nutné, aby bol článok smernice transponovaný explicitne priamo do vnútroštátneho predpisu. Podľa žalovaného sa žalobcovi nepodarilo preukázať, že by štát neprebral Smernicu 2003/88/ES do zákona správne, preto sa mu nepodarilo ani preukázať, že by existovala údajná škoda, ktorá by bola v priamej príčinnej súvislosti s článkom 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES. Článok 6 Smernice 2003/88/ES je spomenutý v článku 17 ods. 1 Smernice, ktorý umožňuje členským štátom aby sa odchýlili od uplatňovania tohto článku, za predpokladu, že dodržia všeobecnú zásadu ochrany bezpečnosti a zdravia pracovníkov, pričom jedným z dôvodov na neuplatňovanie je situácia (ako to je v tomto prípade) keď sa jedná o protipožiarne služby a služby civilnej ochrany. Pokiaľ by napriek vyššie uvedenej argumentácii súd dospel k názoru, že odchýlna úprava nie je možná, tak žalovaný poukazuje na všeobecné podmienky vyplývajúce z judikatúry Súdneho dvora, ktoré musia byť kumulatívne splnené na úspešné uplatnenie si nároku na náhradu škody za porušenie práva Únie. Tieto podmienky sú definované nasledovne: 1) cieľom porušenej právnej normy Únie je priznať jednotlivcom práva, 2) porušenie je dostatočne závažné a 3) medzi týmto porušením a škodou spôsobenou jednotlivcom existuje príčinná súvislosť. Žalovaný má za to, že žalobca neosvedčil, že by mu vznikol nárok na náhradu škody žiadnym spôsobom. V prvom rade žalovanému nie je zrejmé ako žalobcovi mohla vzniknúť ním uplatnená škoda. Sám žalobca veľmi

nejasným spôsobom stanovil „škodu“, ktorá mu mala vzniknúť tým, že vykonával nariadenú služobnú pohotovosť, za ktorú mimochodom, bol žalobca v zmysle platnej vnútroštátnej legislatívy odmeňovaný. Žalovaný chce zdôrazniť, že počas tejto služobnej pohotovosti je pracovník povinný byť v zariadení zamestnávateľa alebo mimo neho, pričom má byť pripravený na výkon práce na požiadanie svojho zamestnávateľa. Pokiaľ nie je zásah, v takom prípade žalobca môže odpočívať alebo sa venovať inej činnosti (teda v čase, keď sa od neho nežiada výkon práce). Rovnako tak v zmysle platnej legislatívy pri takto nariadenej služobnej pohotovosti je v mieste vykonávania štátnej služby určený resp. vymedzený priestor na odpočinok, čo znamená, že zamestnávateľ si je vedomý a dokonca vytvára podmienky na oddych (spánok) zamestnanca, t.j. žalobcu. To znamená, že v čase služobnej pohotovosti sa od žalobcu nevyžaduje „aktívna činnosť“ a teda mimo času skutočného výkonu práce môže žalobca odpočívať alebo sa venovať inej činnosti. Počas služobnej pohotovosti žalobca nemusí uskutočňovať žiaden výkon práce z vlastnej iniciatívy, ale iba na základe pokynu svojho zamestnávateľa. V zhrnutí to znamená, že žalobca nemusí byť bdely a aktívny počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti. Napriek tomu zamestnávateľ žalobcovi vypláca dohodnutú odmenu za takto strávený čas, t.j. nie len za vykonanú prácu, ale aj za takúto neaktívnu časť práce. Žalobca dostáva za takto stanovený čas pracovnú odmenu, ktorou mu zamestnávateľ kompenzuje to, že v prípade potreby (zásahu) bude k dispozícii. Pokiaľ súd, napriek všetkým doteraz uvedeným skutočnostiam, dospeje k záveru, že služobná pohotovosť, ktorú vykonáva žalobca a za ktorú je riadne odmeňovaný, je pracovným časom, a teda má sa zarátavať do pracovného fondu, samo o sebe to ešte nie je dôvodom na priznanie nároku na náhradu škody. Súdny dvor vo svojom rozsudku v spojených veciach C-46/93 a 48/93 Brasserie du Pêcheur uviedol, cit.: „Zvlášť je vhodné upresniť, že na účel stanovenia škody, za ktorú možno priznať náhradu, môže vnútroštátny súd preveriť, či poškodená osoba prejavila primeranú snahu s cieľom odvrátiť škodu alebo obmedziť jej rozsah a či včas využila všetky dostupné prostriedky na právnu ochranu. V súlade so všeobecnou zásadou spoločnou pre právne poriadky členských štátov musí poškodená osoba preukázať primeranú snahu obmedziť rozsah škody, inak jej hrozí, že škodu bude znášať sama.“ (bod 84 a 85 rozsudku). V zmysle rozhodnutia Súdneho dvora C- 46/93 Brasserie du Pêcheur (bod 84) by mal teda vnútroštátny súd preveriť, či poškodená osoba prejavila primeranú snahu s cieľom odvrátiť škodu alebo obmedziť jej rozsah a či včas využila všetky dostupné prostriedky na právnu ochranu. Žalovaný by chcel zdôrazniť, že žalobca žiadnym spôsobom neoznámil svojmu zamestnávateľovi, že odmieta vykonávať služobnú pohotovosť, resp. do dňa podania žaloby zamestnávateľ žalobcu nemal vedomosť o tom, že výkon služobnej pohotovosti (za ktorú každý mesiac žalobca dostáva odmenu), považuje resp. pociťuje ako výraznú ujmu. Z vyššie uvedeného dôvodu nebolo možné, aby zamestnávateľ včas zamedzil prípadný vznik takejto ujmy alebo aspoň obmedzil jej rozsah. Podľa zásady, ktorá je spoločná právnym systémom členských štátov, musí totiž poškodená osoba pod hrozbou toho, že sama bude musieť znášať škodu, vyvinúť primerané úsilie, aby obmedzila rozsah škody (rozsudky A. a i / Rada a komisia, C-104/89 a C- 37/90). Žalobca však žiadnym spôsobom neprejavil svoju nevdľu so súčasným stavom, čím by mohol obmedziť rozsah škody, ktorú mu mal žalovaný spôsobiť. Ohľadom formy a spôsobu výpočtu náhrady škody, Súdny dvor v rozhodnutí C- 429/09 G. Fuss uviedol veľmi jasne, cit.: „smernica 2003/88 neobsahuje nijaké ustanovenie týkajúce sa náhrady škody vzniknutej porušením jej ustanovení. V prípade neexistencie ustanovení práva Únie v danej oblasti je na vnútroštátnom práve dotknutého členského štátu, aby pri rešpektovaní zásad rovnocennosti a efektivity jednak určilo, či škoda vzniknutá pracovníkovi, ako je D. E. vo veci samej, v dôsledku porušenia právnej normy Únie, musí byť nahradená udelením dodatočného náhradného voľna alebo finančným odškodnením a jednak definovalo pravidlá týkajúce sa spôsobu výpočtu tejto náhrady.“ Žalovaný si v tejto súvislosti dovoľuje poukázať na rozhodnutie Okresného súdu Stará Ľubovňa č. k. 8C/25/2017-216 zo dňa 23.12.2019 v rovnakej právnej veci, potvrdeného rozhodnutím odvolacieho súdu, a to rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 15Co/6/2020-313 zo dňa 24.11.2020. Žalovaný má za to, že čo sa týka posúdenia, či v prípade žalobcu došlo k porušeniu práva nad maximálny 48 hodinový týždenný pracovný čas, je potrebné zo strany žalobcu preukázať, či žalobca skutočne pracoval nad takýto limit za rozhodné obdobie. Nie všetky hodiny odpracovanej pohotovosti sú totiž hodinami nad maximálny limit pracovného času. Takisto je potrebné zohľadniť nerovnomerné rozvrhnutie služobného času u hasičov v referenčnom období. Žalovaný upozorňuje na to, že žalobca pri vzniku služobného pomeru akceptoval všetky podmienky, ktoré sa vzťahujú na výkon štátnej služby príslušníka Hasičského a záchranného zboru v zmysle zákona č. 315/2001 Z. z. S plánovaným rozvrhom 14 služobného času bol žalobca vždy oboznámený v súlade s § 86 ods. 4 zákona č. 315/2001 Z. z., čo potvrdzoval svojim podpisom. Rovnako bol žalobca vždy riadne oboznámený so všetkými internými predpismi a Kolektívnymi zmluvami a to aj s tými, ktoré upravujú rozsah výkonu služby. Na základe vyššie uvedeného je zrejmé, že žalobca vedel o všetkých podmienkach výkonu služby a za toto obdobie nedošlo k tomu, že by tieto podmienky namietal,

a ani nikdy nepožiadaval o ich vysvetlenie a ani iným spôsobom sa nedomáhal svojich práv, a rovnako nikdy neprišlo zo strany žalobcu k námietkam, ako sú jeho služby plánované. Rovnako žalobca nevyužil svoje právo v zmysle § 69 ods. 1 písm. g) zákona č. 315/2001 Z. z., podľa ktorého príslušník má právo podávať sťažnosti vo veciach vykonávania štátnej služby služobnému úradu ak predpokladá, že jeho práva podľa tohto zákona, ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov a služobných predpisov sú alebo boli vo veciach vykonávania štátnej služby porušené; to neplatí, ak boli práva porušené rozhodnutím podľa tohto zákona a je možné proti takému rozhodnutiu podať opravný prostriedok; v takom prípade sa podanie neposudzuje ako sťažnosť. Určenie prípadnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy je na zvážení súdu, avšak musíme podotknúť, že výšku nemajetkovej ujmy, ktorú žalobca požaduje vo výške 10.000,- EUR, žalovaný považuje za zjavne neprimeranú, a to aj s porovnaním výšky náhrad, ktorá je priznávaná obetiam trestných činov, ktorých ujma je v porovnaní s údajnou ujmu žalobcu podľa nášho názoru neporovnateľne vyššia. V zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva náhrada nemajetkovej ujmy musí byť rozumne primeraná utrpenej ujme na povesti (napr. Tolstoy Miloslavsky v. Spojené kráľovstvo), pričom pri určovaní výšky náhrady ujmy treba vychádzať z dôkazov preukazujúcich výšku ujmy (napr. Flux v. Moldavsko, Steel a Morris v. Spojené kráľovstvo). Žalobca neodôvodnil výšku požadovanej peňažnej náhrady, pretože neuviedol v čom tento „údajný neoprávnený“ zásah spočíval. Nestačí totiž, aby zásah mohol vyvolať určitú reakciu, ale musí aj konkrétnu reakciu v živote fyzickej osoby, čo v prípade žalobcu nie je žiadnym spôsobom preukázané. Chýbajúce skutkové tvrdenia nie je možné nahradiť odvolávaním sa na rozhodovaciu činnosť iných súdov v obdobných prípadoch. Vzhľadom na to, že ide o osobnostné práva, je potrebné nemajetkovú ujmu posudzovať v každom jednom prípade individuálne. Keď sa žalobca domáha v zmysle žaloby náhrady nemajetkovej ujmy, žalobca musí na konkrétnych skutkových okolnostiach preukázať, že zásah nielen mohol, ale aj skutočne vyvolal následnú reakciu v jeho súkromnom živote, rodinnom prostredí, profesionálnej sfére, či v inom prostredí (rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 26Co/94/2020-515 zo dňa 30.06.2021). Vzhľadom na skutočnosť, že žalobca namieta nesprávnu transpozíciu a aplikáciu smernice, žalovaný má za to, že túto má vykonať ústredný orgán štátnej správy. Keďže skutočnosťou, ktorá zakladá uplatnené právo, je podľa žalobcu nesprávna transpozícia smernice, ktorá patrí do pôsobnosti Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, je miestne príslušným súdom okresný súd, v ktorého obvode má ústredný orgán štátnej správy zodpovedný za transpozíciu namietanej smernice svoje sídlo. Keďže Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky ako orgán konajúci v mene žalovaného má svoje sídlo na Pribinovej 2 v Bratislave, príslušným je Mestský súd Bratislava IV. Žalovaný preto navrhuje, aby bola vec podľa § 43 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len ako „CSP“) postúpená na Mestský súd Bratislava IV. Vzhľadom na námietku pôsobnosti Smernice 2003/88/ES, námietku nedostatku splnenia procesných podmienok konania, a námietku nedôvodnosti žaloby, žalovaný v súlade so zásadou hospodárnosti konania v zmysle čl. 8 CSP a čl. 17 CSP navrhuje, aby sa súd prvej inštancie pred ďalším postupom v konaní vysporiadal s vyššie uvedenými námietkami žalovaného. V prípade, že sa súd prvej inštancie stotožní s vyššie uvedenými námietkami, žalovaný navrhuje, aby Okresný súd Rožňava v tejto právnej veci konanie zastavil. V prípade, že sa súd prvej inštancie nestotožní s vyššie uvedenými námietkami, žalovaný navrhol súdu prvej inštancie, aby vydal rozsudok, ktorým žalobu žalobcu v celom rozsahu zamietol.

3. Žalobca v reakcii na vyjadrenie žalovaného zo dňa 19.07.2023 uvádza, že žalovaný vo svojom vyjadrení okrem iného argumentoval tým, že pôsobnosť uplatňovania Smernice 2003/88/ES je upravená nielen v jej Čl. 2 ods. 1 a 2 ale na základe odkazu ods. 3 Článku 2 aj príslušnými ustanoveniami Smernice 89/391/EHS keďže : „Táto smernica sa vzťahuje na všetky odvetvia činnosti verejné a súkromné v zmysle článku 2. Smernice 89/391/EHS bez toho by boli dotknuté články 14,17,18,19 tejto smernice“. Žalovaný tiež poukázal na Článok 2 ods. 2 Smernice 89/391/EHS, podľa ktorého : „Táto smernica sa neuplatňuje... pre určité osobitné činnosti verejných služieb ako sú napríklad ozbrojené sily, polícia alebo na určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany“, v dôsledku čoho dochádza k záveru, že štátnu službu príslušníkov Hasičského a záchranného zboru vykonávajúcich zásahovú činnosť možno „jednoznačne subsumovať pod negatívne vymedzenie Smernice 89/391/EHS o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci v zmysle jej článku 2 ods. 2. Oproti štandardným pracovnoprávnym vzťahom štátna služba príslušníkov Hasičského a záchranného zboru vykazuje aj špecifika štátnej služby príslušníkov Policajného zboru ako aj profesionálnych vojakov. Nakoľko Smernica 2003/88/ES sa na príslušníkov hasičského a záchranného zboru v prípade služobného času ako aj ich odmeňovania nevzťahuje je táto oblasť v plnej miere v pôsobnosti vnútroštátnej právnej úpravy. Vzhľadom na uvedené sa príslušné ustanovenia Smernice 2003/88/ES na prípad žalobcu nemôžu aplikovať preto žalobcovi v zmysle žaloby nemohla vzniknúť žiadna škoda.“

Opierajúc sa o túto argumentáciu (a prostredníctvom zjednodušeného výkladu) žalovaný dochádza k záveru, že nakoľko hasiči sa podieľajú aj na civilnej ochrane obyvateľstva Smernica 2003/88/ES sa na nich nemôže vzťahovať a preto žalobcovi v zmysle žaloby nemohla vzniknúť žiadna škoda. Významom a výkladom Čl. 2 ods. 2 Smernice 89/391/ES sa zaoberali viaceré rozsudky ESD výklad ktorých je všeobecne záväzný s ktorými je tvrdenie žalovaného v nesúlade. V prípade Pfeiffer súd konštatoval, že : „Čl. 2 ods. 2 Smernice 89/391 nevyklučuje z jej pôsobnosti služby civilnej ochrany ako také ale len „určité osobitné činnosti“ týchto služieb ak charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti odporujú použitiu ustanovení tejto smernice“ (C-397/01, bod. 53).V dôsledku toho „výnimka uvedená v Čl. 2 ods. 2 smernice 89/391/EHS bola prijatá len za účelom zabezpečenia riadneho fungovania služieb nevyhnutných na ochranu verejnej bezpečnosti, zdravia a poriadku ak nastane osobitne vážna situácia lebo situácia osobitného rozsahu -napríklad katastrofa pre ktoré je typické, že nie je možné rozvrhnúť pracovný čas pre zásahové záchranné tímy (bod. 55 rozsudku).Rovnako aj Uznesenie ESD prijaté vo veci C-52/04 potvrdzuje, že na „ činnosti zásahových síl verejnej hasičskej služby sa nevzťahuje výnimka uvedená v Čl. 2 ods. 2 smernice č.89/131/EHS ale tieto činnosti naopak patria do pôsobnosti tejto smernice pokiaľ sú vykonávané za obvyklých podmienok“ (bod. 57). Pokiaľ ide o novšiu judikatúru ESD možno spomenúť vec R.Matzaka. Tieto závery sú potvrdené aj samotnou Smernicou 2003/88/ES, ktorá v Článku 17 ods.3 bode iii) výslovne uvádza aj protipožiarné služby a služby civilnej ochrany. K údajnému nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného žalobca uvádza, že žalovaným je Slovenská republika. Podľa ust. § 21 Občianskeho zákonníka pokiaľ je účastníkom občianskoprávných vzťahov štát, je právnickou osobou. Žalovaná ako členský štát a adresát smernice 2003/88/ES po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie je zodpovedná za prijatie všetkých opatrení legislatívnej aj faktickej povahy s cieľom dosiahnutia účelu smernice. Nakoľko smernica 2003/88/ES je určená štátu, ktorý zodpovedá za jej správnu transpozíciu, v konaní o náhradu škody spôsobenej nesprávnym prebratím smernice 2003/88/ES do právneho poriadku je pasívne vecne legitimovaná žalovaná Slovenská republika (štát). Vzhľadom na uvedené je možné konštatovať, že námietka nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného nie je dôvodná. K transpozícii relevantných článkov Smernice možno v tejto súvislosti uviesť, že slovenský zákonodarca rozhodol, že smernica 2003/88/ES bude transponovaná do zákona č.315/2001 Z.z. o hasičskom a záchrannom zbore čo výslovne potvrdzuje jeho príloha č. 4 v bode 6. Žalobca tvrdí, že niektoré ustanovenia zákona č.315/2001 Z.z. sú rozpore so smernicou pretože ich uplatnením sa negarantuje 48- hodinový pracovný čas pre hasičov. Práve naopak týždenný „súčet“ služobného času hasičov a nariadenej služobnej pohotovosti prekračuje 48 hodín týždenne, čím dochádza k porušeniu čl. 6 písmeno b) smernice 2003/88/ES na ujmu žalobcu. Stačí uviesť, že každý hasič pracujúci na zmeny bežne strávi na pracovisku týždenne 57,95 hodiny, čo je v rozpore s Čl.6 písmeno b) Smernice. Výsledné číslo približne 56 hodín predstavuje skutočný priemerný týždenný pracovný čas hasičov. Na podporu svojho tvrdenia, že smernica bola riadne transponovaná do zákona č.315/2001 Z.z. žalovaný popisuje (cituje) akým spôsobom sa viaceré jej ustanovenia (vrátane Čl. 2 ods. 1) premietli do Zákona o hasičskom a záchrannom zbore a keďže sa tak po legislatívnej stránke stalo má za to, že transponovanie smernice bolo správne. Takýto výklad však nespĺňa požiadavky únieového práva nakoľko je len formálny a nedosahuje sa ním Smernicou požadovaný výsledok t.j. zabezpečenie 48 hodinového priemerného služobného času pre príslušníkov hasičského zboru Slovenskej republiky. Žiadne ustanovenie Zákona o hasičskom zbore nestanovuje, že služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby je považovaná za súčasť ich týždenného služobného času. V tomto smere sa Zákon o hasičskom zbore ako právna úprava lex specialis odlišuje od § 96 Zákonníka práce, ktorý zohľadňuje uvedenú Smernicu ES a na ňu nadväzujúcu judikatúru ESD (a túto skutočnosť výslovne potvrdzuje (vo svojom odseku 2). Zákonník práce sa však v otázke právnej kvalifikácie pohotovosti na príslušníkov hasičského zboru nevzťahuje. Skutočnosť, že podľa Zákona o hasičskom zbore pracovnú pohotovosť hasičov zákonodarca nekvalifikuje ako súčasť ich služobného času tiež výslovne potvrdzujú jeho viaceré ustanovenia: § 85 Zákona,§ 92, 86 ods. 2 Zákona, z citovaných ustanovení vyplýva, že služobná pohotovosť podľa Zákona o hasičskom zbore sa nepovažuje za súčasť týždenného služobného času jeho príslušníkov, keďže „bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby“ a začína až po skončení výkonu štátnej služby v služobnom čase.“ Ustanovenie § 92 Zákona o hasičskom zbore (Služobná pohotovosť v štátnej službe príslušníkov) výslovne potvrdzuje že služobný úrad môže nariadiť alebo s dohodnúť s pracovníkom aby sa mimo rámca rozvrhu služobného času a po vopred určený rozvrhnutia služobného času : „zdržoval po určený čas na určitom mieste a bol pripravený na to, že bude povolaný na vykonávanie štátnej služby, ide o služobnú pohotovosť v štátnej službe“ (§ 92 ods. 1 Zákona). Takto nariadená služobná pohotovosť preto nie je výkonom štátnej služby nakoľko odráža len stav pripravenosti pracovníka na eventuálne vykonanie štátnej služby v prípade, že k nej bude povolaný. § 122 Zákona potom spresňuje, že ak počas doby

trvania služobnej pohotovosti došlo k vykonaniu štátnej služby „takéto vykonanie štátnej služby je štátnou službou nadčas“ (ods. 2) a § 91 ods. 1 Zákona tiež uvádza, že : „Štátnou službou nadčas je aj služba ktorú príslušník vykonáva počas určenej služobnej pohotovosti podľa § 92 ods. 2“. V tejto súvislosti treba upozorniť na to, že Smernica 2003/88/ES neupravuje žiadnu „prechodnú“ kategóriu medzi pracovným časom a časom odpočinku (C- 437/05, Vorel, bod 25, C-258/10, bod.43) ako zákon č.315/2001 Z.z. vo forme služobnej pohotovosti hasiča na pracovisku. V dôsledku toho by bolo požiadavke Smernice možné vyhovieť len vtedy ak by sa pracovná pohotovosť hasiča na pracovisku považovala za súčasť jeho pracovného času čo však zákon č.315/2001 nestanovuje. Po takto definovanom pracovnom čase má hasič právo na odpočinok (Čl. 2 ods. 1 a 2 Smernice) To, že pracovnú pohotovosť hasiča na pracovisku je potrebné považovať za súčasť jeho pracovnej doby potvrdzuje aj judikatúra ESD. Rovnako ako v prípade Čl. 2 ods. 1 Smernice aj v prípade jej Čl. 6 žalovaný iba popisuje (cituje) akým spôsobom sa viaceré ustanovenia Smernice 2003/88/ES (Čl. 6,16,17) premietli do Zákona o hasičskom a záchrannom zbore a keďže sa tak po legislatívnej stránke stalo má za to, že „dotknuté právne predpisy transponovali Čl. 6 Smernice správne“. Žalovaný sa konkrétne zaoberá jednak tzv. referenčným obdobím, ktoré v súlade s Čl. 16 písmeno b) Smernice môže štát pre uplatňovanie článku 6 Smernice (maximálny týždenný pracovný čas) stanoviť na dobu presahujúcu štyri mesiace pričom podľa Čl. 17 ods. 3 písmeno iii) a pre protipožiarne služby môže toto referenčné obdobie dokonca predĺžiť. Podľa § 86 ods. 2 zákona č.315/2001 Z.z. je nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas hasičov aplikovaný v rámci šesť mesačného referenčného obdobia. Hoci žalovaný sa pomerne podrobne zaoberá zákonnou úpravou služobnej doby v rámci referenčného obdobia nereaguje na kľúčový problém t.j. či aj počas referenčného obdobia sú štáty povinné garantovať priemerný 48 hodinový týždenný pracovný čas podľa Čl. 6 písmeno b) Smernice. Žalobca tvrdí, že tento záväzok platí v plnom rozsahu aj vo vzťahu k referenčnému obdobiu nakoľko žiadne ustanovenie Smernice nespája so zavedením referenčných období pre štáty možnosť nerešpektovať ich záväzok podľa Čl. 6 písmeno b) Smernice. V dôsledku toho ak štát nie je schopný zabezpečiť 48 hodinový priemerný týždenný pracovný čas v rámci stanoveného preferenčného obdobia dostáva sa do rozporu s požiadavkou Čl. 6 písmeno b) Smernice. Na základe argumentácie žalobcu ako aj z vybranej judikatúry ESD vyplýva, že zákon o Hasičskom a záchrannom zbore nesprávne transponoval Smernicu 2003/88/ES. Je tomu tak z toho dôvodu, že za súčasť pracovnej (služobnej) doby hasičov nepovažuje ich pracovnú pohotovosť na pracovisku čo je v rozpore s Čl. 2 ods. 1 a 2 Smernice. Pokiaľ ide o čas pracovnej pohotovosti, z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že čas, v rámci ktorého pracovník skutočne nevykonáva žiadnu činnosť v prospech svojho zamestnávateľa, nepredstavuje nevyhnutne „čas odpočinku“ na účely uplatnenia smernice 2003/88 (rozsudok C-514/20 bod 32). Súdny dvor dospel k záveru, že v rámci tohto času pracovnej pohotovosti sa pracovník, ktorý je povinný zdržiavať sa na svojom pracovisku a byť okamžite k dispozícii svojmu zamestnávateľovi, musí zdržiavať mimo svojho rodinného a sociálneho prostredia a má len malý priestor organizovať si čas, v rámci ktorého sa od neho výkon práce nepožaduje. Celú túto dobu treba preto kvalifikovať ako „pracovný čas“ v zmysle smernice 2003/88 bez ohľadu na pracovnú činnosť skutočne vykonávanú pracovníkom počas uvedenej doby (rozsudky Jaeger, C-151/02, EU:C:2003:437, bod 65; Pfeiffer a i., C-397/01 až C-403/01, bod 93, ako aj Dellas a i., C-14/04, body 46 a 58). K nároku na náhradu škody, žalobca uvádza, že svoj nárok oprel o § 11 – 13 Občianskeho zákonníka a to z toho dôvodu, že v Slovenskej republike absentuje osobitná právna úprava, ktorá by mu umožňovala v okolnostiach prípadu presne vypočítať výšku svojho nároku. Žalobca nesúhlasí s námietkou žalovaného, že neboli splnené podmienky pre uplatnenie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého možno žiadať peňažné odškodnenie len vtedy, ak nie je postačujúce zadosťučinenie podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka a neoprávneným zásahom bola v značnej miere znížená dôstojnosť, resp. vážnosť žalobcu v spoločnosti. So zreteľom na povahu osobnostného práva, ktoré bolo v danom prípade porušené (právo na ochranu zdravia a právo na súkromie) a jeho okolnosti nemožno podľa žalobcu podmieňovať možnosť uplatnenia peňažnej satisfakcie požadovaním následku, ktorým je zníženie dôstojnosti, resp. vážnosti žalobcu v spoločnosti. Občianskoprávne prostriedky ochrany osobnosti uvedené v § 13 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka sú uvedené len príkladmo, právna úprava nevyklučuje, aby fyzická osoba použila aj iné prostriedky ochrany. Z ustanovenia § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyplýva, že fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov, aby boli odstránené následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie, pričom týmto zadosťučinením sa rozumie morálna satisfakcia. K výške nemajetkovej ujmy žalobca poukázal na právoplatné súdne rozhodnutia, ktorými bola v obdobných prípadoch priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 2.500,00 Eur do 4.759,99 Eur. K námietke premlčania uviedol, že u považuje za bezpredmetnú, nakoľko ním uplatnený nárok je v paušálnej výške 10.000,00 Eur a nejde o nárok za jednotlivé mesiace.

4. Žalovaný sa v plnom rozsahu pridržiava svojho vyjadrenia zo dňa 21.06.2023 k žalobe a rovnako zotrval na všetkých skutočnostiach a svojich tvrdeniach uvedených žalovaným vo vyjadrení. Priemerná výška doposiaľ priznanej škody v jednotlivých rozhodnutiach podľa neho predstavuje sumu 1.000,00 Eur až 2.500,00 Eur

5. Súd vo veci nariadil pojednávanie.

6. Právny zástupca žalobcu na pojednávaní uviedol, že trvá na podanej žalobe, ako aj na svojich písomných vyjadreniach v celom rozsahu tak ako boli súdu doručené. Poukázal na skutkové a právne vymedzenie vo svojich podaniach. Má za to, že žaloba bola podaná dôvodne a navrhuje súdu, aby žalobe v celom rozsahu vyhovel a nahradil trovy žalobcu v rozsahu 100 %. V predmetnom konaní navrhol vykonanie dvoch dôkazov, na ktorých trvá, a to rozpis dochádzky žalobcu zo systému SAP, ktorý má za to, že nie je medzi stranami sporný a vylúčený samotného žalobcu.

7. Žalovaný na pojednávaní uviedol, že sa tiež v plnom rozsahu pridržiava svojich vyjadrení a dôvodov v nich uvedených. Poukazuje na to, že neboli splnené podmienky pre priznanie žalovaného nároku žalobcovi. V prvom rade má za to, že nebola preukázaná ani existencia žalovaného nároku a pritom má za to, že sporná je aj výška uplatňovaného nároku. Má za to, že nakoľko sa uplatňuje nemajetková ujma, musí byť jednoznačne preukázaný zásah do osobnostnej alebo inej sféry na strane žalobcu, čo v tomto konaní nebolo, nakoľko sa z jeho strany jedná iba o všeobecné a strohé odôvodnenie. Žalobca v konaní nepreukázal jeho zásah do osobnej, rodinnej sféry, do medziľudských vzťahov. Rovnako má za to, že výška nároku je neprimerane vysoká, pričom poukazuje na svoje vyjadrenia aj judikatúru v obdobných veciach, keď výška nemajetkovej ujmy bola priznávaná v rozpätí 1.000,- až 2.500,- Eur. Z uvedených dôvodov navrhol, aby súd žalobu zamietol a priznal žalovanému náhradu trov konania. V prípade ak by súd žalobu nezamietol, navrhol, aby súd umožnil žalovanému zaplatiť predmetnú sumu v dlhšej paričnej lehote, teda zhruba cca 15 dní.

8. Právny zástupca žalobcu sa k reakcii žalovaného vyjadril, že predložil už upravené tabuľky, ktoré sú počítané späť tri roky od podania žaloby, teda od štvrtého mesiaca v roku 2020. Má za to, že námietka premičania bola podaná nedôvodne nakoľko si neuplatňuje nárok za jednotlivé obdobia, ale paušálnu náhradu za tri roky späť od podania žaloby, kde by opäť chcel poukázať na jednotlivé referenčné obdobia, keď má za to, že k prekročeniu priemerného týždenného pracovného času došlo súvisle v štyroch 4 - mesačných referenčných obdobiach a štyroch 6 – mesačných referenčných obdobiach a to až od štvrtého mesiaca 2020.

9. Žalobca na pojednávaní uviedol, že pracuje v hasičskom zbore od 01.04.2002, teda 22 rokov na pozícii technik – strojník, je vodič. Na pracovnú smenu nastupuje ráno od 07:00 hod. a pracuje do rána do 7:00 hod., teda 24 hodín. Svoje pracovné činnosti vykonáva podľa plánu školenia a výcviku, teda vykonáva školenie, overenie aj fyzickú prípravu nakoľko musia byť fyzicky zdatní. Pokiaľ je nahlásená udalosť, výjazd realizujú do 1 minúty. Nakoľko je vodič, on zodpovedá za priebeh zásahu, za jazdu, je zodpovedný za kolegov, aby nedošlo k nehode ani k ujme na zdraví. Na otázku právneho zástupcu žalobcu, či by mohol definovať z čoho pozostáva jeho 24 - hodinová pracovná zmena, žalobca uviedol, že začínajú ráno od 07:00 hod. do 15.30 hod., postupujú v zmysle plánu školení. Majú cvičenia, od 15:30 do 16:00 hod. majú prestávku, od 16:00 do 22:00 hod. nasleduje fyzická príprava a od 22:00 hod. by mal byť teoreticky čas odpočinku, avšak v tomto čase počas služobnej pohotovosti čakajú na telefonát, chystajú sa na výjazd, kvalita odpočinku nezodpovedá ako keď je človek doma. Rušivými elementmi sú vysielacky a mobily, oni počujú všetky výjazdy realizované v Rožňave, tak isto ako oni počujú nás. Hasičská stanica sa nachádza hneď vedľa hlavnej cesty, takže počujú aj všetky autá, vozidlá, premávku, takže nemožno povedať, že sa jedná o kvalitný odpočinok. Na otázku, v akom čase teda je čas nočnej pohotovosti, žalobca uviedol, že nočná pohotovosť je v čase od 22:00 hod. do 6:00 hod.. Na otázku, či ak nočná pohotovosť je v trvaní 8 hodín, či vtedy sa musí zdržiavať na pracovisku, žalobca uviedol, že áno, musia sa zdržiavať na pracovisku. Na otázku, či táto nočná pohotovosť sa zarátava do fondu pracovného času, žalobca uviedol, že nie. Na otázku, že má zmenu, dva dni voľna, ďalšiu smenu, a či považuje oddych medzi týmito zmenami za dostatočný, žalobca sa vyjadril, že takýto oddych je slabý. Potrebovali by sme viac regenerovať. Pri nástupe nie sme kvalitne oddýchnutí. Na otázku, či sa stáva, že počas dvoch dní voľna sú opäť zvolávaní do práce, žalobca uviedol, že áno. Hlavne v čase, keď je výjazd a je málo pracovníkov na pracovisku, na stanici. Sme zvolávaní, aby niekto na stanici ostal.

Na otázku, či počas týchto dvoch dní bývajú zvolávaní prípadne na nejaké školenia, alebo cvičenia, žalobca uviedol, že áno, majú lezecký výcvik, protiplynový, dokonca teraz musel aj lekársku prehliadku absolvovať v čase týchto dvoch dní. Na otázku, aký je dopad jeho pracovného času na jeho súkromný a rodinný život, žalobca sa vyjadril, že je ženatý, má dve deti, 18 - ročného syna a 15 - ročnú dcéru. Kúpili si záhradnú chatku, v ktorej nevie kvôli pracovnému času a únave vykonávať činnosti, ktoré by chcel. Dcéra mala oslavu narodenín a musel vyslovene prosiť kolegov, aby si s ním mnou vymenili zmenu, aby sa oslavy mohli zúčastniť. Na otázku, či má čas na pestovanie svojich koníčkov, žalobca uviedol, že holdoval motoristickému športu a pravidelne sa zúčastňoval pretekov ako vedúci trate prípadne ako maršal, avšak kvôli rozvrhnutiu pracovného času sa veľakrát nevie zúčastňovať pretekov, pretože buď je v práci alebo ho povolajú v rámci pohotovosti. Na otázku, aký je jeho zdravotný stav, žalobca sa vyjadril, že nad tým nemôžu ani uvažovať. Ako hasiči musia byť v top forme, pretože hasičské povolanie je poslaním, ktoré si zvolil a chce ho vykonávať, takže si ani nemôže dovoliť byť chorý, prípadne ak chorý je, tak mu volajú z práce či nie je možné čas liečenia skrátiť, nakoľko je ich na pracovisku málo. Na otázky poverenej zástupkyne žalovaného, koľkokrát za posledné 3 mesiace počas nočnej pohotovosti mali výjazd, žalobca uviedol, že naposledy minulú zmenu, dnes ráno. Tento mesiac mali 7 výjazdov. Na otázku, či na pracovisku majú aj oddychovú miestnosť, žalovaný uviedol, že áno majú odpočinkovú miestnosť, ale nachádza sa tam telefónna linka, vysielacky, počítačové vybavenie, záložný zdroj, ktorý značne hučí, musia spať oblečení. Na otázku, či počas pohotovosti aj spia, žalobca uviedol, že niekedy áno, striedajú sa s kolegami, ale nejedná sa o kvalitný spánok. Na otázku, či za 20 rokov si na to ešte nezvykol, sa žalobca vyjadril, že na to sa nedá zvyknúť. Na otázku, čo sa týka ujmy, ktorú pociťuje, jedná sa o dlhodobý stav, prípadne len príležitostný v niektorých mesiacoch, sa žalobca vyjadril, že pociťuje to dlhodobo. Na otázku, prečo takúto žalobu podal až po 20 rokoch služby, či niečo sa zmenilo vo jeho osobnom prípadne rodinnom živote, žalobca uviedol, že na to nevie odpovedať. Na otázku ohľadom výšky uplatnenej nemajetkovej ujmy, na základe čoho ju uplatnil v tejto výške, žalobca uviedol, že to nevie jednoznačne vysvetliť, na to by mohol odpovedať jeho právny zástupca. Na otázku, či bola z jeho strany snaha upozorniť zamestnávateľa, že s takto rozvrhnutým pracovným časom má problém, že mu to nevyhovuje, sa žalobca vyjadril, že áno, viackrát, ale so žiadnym výsledkom. Nezvyšili im ani stavy, jedná sa vždy len o nejaké výhovorky, že dôjde k nejakej zmene, že sa zmení vláda a pritom sa nič nedeje. Na otázku, či počas 20 rokov služby utrpel pracovný úraz, žalobca uviedol, že nie.

10. Právny zástupca žalobcu sa v reakcii vyjadril, že teda aby neostalo nezodpovedané stanovenie výšky nemajetkovej ujmy, v podstate si so žalobcom sadli a dospeli k záveru, že došlo k zásahu do jeho práva na odpočinok, čo sa premietlo v jeho osobnom, rodinnom živote, v jeho práve na regeneráciu a odpočinok, tak ako to sám uviedol vo svojej výpovedi. Na základe jednotlivých skutočností spoločne dospeli k výške nemajetkovej ujmy. Čo sa týka skutočnosti, či si žalobca úpravu pracovného času už vopred uplatnil u zamestnávateľa pred podaním žaloby, tu opätovne poukázal na rozhodnutie KS v Košiciach zo dňa 30.03.2023 sp. zn. 2Co/20/2023, ktorý sa týmto detailne zaoberá, a v odôvodnení ktorého sú aj preklopené body 76. – 87. rozsudku Súdneho dvora C 429/09 vo veci Fuss.

11. Súd vykonal dokazovanie výsluchom strán sporu a oboznámením sa s listinnými dôkazmi založenými v spise a zistil nasledovný skutkový stav.

12. Z tabuľkového prehľadu s uvedením rokov 2020-2023 a určitých súm pri každom mesiaci v tom ktorom mesiaci od 04/2020 do 02/2023 súd zistil, že žalobca v sledovanom období pravidelne odpracoval nad povolený limit práva EÚ hodiny služobnej pohotovosti nezapočítané do fondu pracovného času (minimálne počas 18 mesiacov v sledovanom období a to v štyroch 4. mesačných referenčných obdobiach a štyroch 6. mesačných referenčných obdobiach). Žalobca je príslušníkom Hasičského a záchranného zboru, ktorý vykonáva stálu štátnu službu v meste Dobšiná. Žalobca minimálne od apríla 2020 do februára 2023 pracoval na zmeny, teda vykonával službu 17, resp. 16 hodiny a následne na to nadväzovala pracovná pohotovosť v trvaní 7, resp. 8 hodín, počas ktorej bol v mieste výkonu služby k dispozícii zamestnávateľovi pripravený na prípadný zásah. Celkový čas, počas ktorého bol žalobca k dispozícii počas jednej zmeny vrátane služobnej pohotovosti, bol 24 hodín.

13. Podľa článku 7, druhá, tretia veta Ústavy SR právne záväzné akty európskych spoločenstiev a európskej únie majú prednosť pred zákonmi SR. Prevzatie právne záväzných aktov, ktoré vyžadujú implementáciu sa vykoná zákonom alebo nariadením vlády podľa článku 120 ods. 5.

14. Podľa článku 144 ods. 1 Ústavy SR sudcovia sú pri výkone svojej funkcie nezávislí, a pri rozhodovaní sú viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa článku 7 ods. 2 a 5 a zákonom.

15. Podľa § 3 Civilného sporového poriadku (ďalej aj C.s.p.), súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány.

16. Podľa § 19 písm. b) C.s.p., Osobitná miestna príslušnosť, opri všeobecnom súde žalovaného je na konanie miestne príslušný aj súd, v ktorého obvode nastala skutočnosť, ktorá zakladá právo na náhradu škody.

17. Podľa § 100 ods. 1-3 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka, (ďalej len "Občiansky zákonník"):

(1) Právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

(2) Premlčujú sa všetky majetkové práva s výnimkou vlastníckeho práva. Tým nie je dotknuté ustanovenie § 105. Záložné práva sa nepremlčujú skôr, než zabezpečená pohľadávka.

(3) Nepremlčujú sa takisto práva z vkladov na vkladných knižkách alebo na iných formách vkladov a bežných účtoch, pokiaľ vkladový vzťah trvá.

18. Podľa § 101 Občianskeho zákonníka: pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz

19. Minimálne požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pre organizáciu pracovného času ustanovuje smernica európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 4.11.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času.

20. V článku 1 bod 2 smernice, táto rieši a.) minimálne doby denného odpočinku, týždenného odpočinku a ročnej dovolenky, prestávky v práci a na maximálny týždenný pracovný čas, b.) určité aspekty nočnej práce, práce na zmeny a rozvrhnutie práce.

21. Článok 1 bod 3 smernice, táto sa vzťahuje na všetky odvetvia činnosti verejné a súkromné v zmysle článku 2 smernice 89/391/EHS bez toho, aby boli dotknuté články 14,17,18 a 19 tejto smernice.

22. Podľa článku 2 ods. 1 smernice pracovný čas je akýkoľvek čas počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť, alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi alebo praxou.

23. Podľa článku 6 písm. b.) Smernice členské štáty prijímú opatrenia na zabezpečenie toho, že v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov priemerný pracovný čas pre každé obdobie 7 dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín.

24. Podľa článku 16, písm. b.) smernice, členské štáty môžu ustanoviť pre uplatňovanie článku 6 (maximálny týždenný pracovný čas) referenčné obdobie nepresahujúce 4 mesiace.

25. Štátnu službu a právne vzťahy, ktoré súvisia so vznikom, zmenami a so skončením štátnej služby príslušníkov Hasičského a záchranného zboru a príslušníkov Horskej záchranej služby, upravuje zákon č. 315/2001 Z.z. o hasičskom a záchrannom zbore v platnom znení (ďalej len Zákona).

26. Podľa ustanovenia § 85 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. ("Zákon") služobný čas príslušníka je časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu.

27. Podľa ustanovenia § 85 ods. 2 Zákona služobný čas príslušník je 40 hodín týždenne. Skrátenie týždenného služobného času príslušníka možno dohodnúť v kolektívnej zmluve vyššieho stupňa.

28. Podľa ustanovenia § 86 ods. 1 a 2 Zákona služobný čas príslušníkov môže byť rozvrhnutý nerovnomerne. Nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov. Pri nerovnomernom rozvrhnutí nesmie byť dĺžka služobného času v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín. Celková dĺžka vykonávania štátnej služby aj na ňu bezprostredne nadväzujúcej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni.

29. Podľa ustanovenia § 91 ods. 1 Zákona štátnou službou nadčas je štátna služba vykonávaná nad rámec určeného služobného času.

30. Podľa ustanovenia § 91 ods. 3 Zákona v kalendárnom roku možno príslušníkovi prikázať štátnu službu nadčas v rozsahu najviac 300 hodín.

31. Podľa ustanovenia § 92 ods. 1 Zákona služobný úrad určuje príslušníkovi služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby podľa § 86 ods. 2 v rámci rozvrhnutia služobného času.

32. Podľa ustanovenia § 97 ods. 1 písm. h) zákona č. 315/2001 Z.z. ako vykonávanie štátnej služby sa posudzuje čas náhradného voľna za štátnu službu nadčas a náhradného voľna za štátnu službu vo sviatok.

33. Podľa ustanovenia § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

34. Podľa ustanovenia § 13 ods. 1, 2, 3 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo je vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výšku náhrady podľa ods. 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo

35. V prvom rade sa súd musel vysporiadať s obranou žalovaného a s jeho námietkami ohľadom miestnej príslušnosti, premlčania, pasívnej vecnej legitímácie, nesplnenia procesných podmienok konania a nedôvodnosti žaloby.

36. Námietku miestnej nepríslušnosti Okresného súdu Rožňava vznesenú žalovaným (nakoľko skutočnosťou, ktorá zakladá uplatnené právo je podľa žalobcu nesprávna transpozícia a aplikácia smernice, ktorá patrí do pôsobnosti Ministerstva vnútra a preto je miestne príslušný okresný súd, v obvode ktorého má ústredný orgán štátnej správy zodpovedný za transpozíciu svoje sídlo), súd vyhodnotil ako nedôvodnú, s poukazom na znenie §19 písm. b) C.s.p. a teda mal za to, že sa jedná o osobitnú miestnu príslušnosť, kedy popri všeobecnom súde žalovaného je na konanie miestne príslušný aj súd, v ktorého obvode nastala skutočnosť, ktorá zakladá právo na náhradu škody, nakoľko si žalobca v predmetnom konaní uplatňuje nárok na náhradu škody vo forme nemajetkovej ujmy, preto je miestne príslušným súdom na konanie o náhradu takto spôsobenej škody popri všeobecnom súde žalovaného aj súd podľa miesta vzniku škody, t.j. výkonu služobnej činnosti žalobcu. Súd preto ako miestne príslušný vo veci konal.

37. Rovnako za nedôvodnú vyhodnotil súd aj námietku žalovaného, ktorou namietal premlčanie nároku od 01.01.2020 do 03.04.2020 a to v rozsahu troch mesiacov, nakoľko z podanej žaloby jednoznačne vyplynulo, že žalobca si svoj nárok uplatňuje za obdobie 3 rokov pred podaním žaloby, t.j. od 04.04.2020 do 03.04.2023, čo potvrdzujú aj žalobcom predložené listinné dôkazy a nie od 01.01.2020 ako tvrdí žalovaný. Žaloba bola na súd podaná dňa 04.04.2023. Hoci nárok žalobcu je potrebný považovať za ochranu osobnostných práv v zmysle ust. § 11 Občianskeho zákonníka, s tým, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je právom majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje vo všeobecnej 3- ročnej premlčacej dobe v zmysle § 101 Občianskeho zákonníka, na základe uvedeného je nutné konštatovať,

že žalovaný vzniesol predmetnú námietku nedôvodne a v danom prípade k premlčaniu nároku žalobcu nedošlo.

38. Žalobca odôvodňoval svoj nárok na náhradu škody tým, že Slovenská republika neprevzala (nesprávne prevzala) do vnútroštátnej úpravy Článok 6 písm. b/ Smernice vo vzťahu k úprave pracovného času hasičov, ktorý predmet sporu sa nepochybne dotýka práva Únie. Vzťah únieového a vnútroštátne práva sa riadi zásadou prednosti a priameho účinku, ktoré zásady sú povinné rešpektovať aj vnútroštátne súdy v zhode s Článkom 7 ods. 2, 5, Článkom 144 Ústavy SR, ako aj Článkom 3 Civilného sporového poriadku. V zmysle uvedeného je súd viazaný medzinárodnoprávnymi záväzkami Slovenskej republiky, ktoré majú prednosť pred zákonom, judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie. Právo na náhradu škody spôsobenej porušením práva Únie patrí medzi všeobecné zásady komunitárneho práva vyplývajúce priamo z judikatúry SDEÚ bez ohľadu na vnútroštátnu právnu úpravu, a odráža základné vlastnosti komunitárneho práva - zásadu prednosti a priameho účinku, ako aj povinnosť vnútroštátnych orgánov aplikovať normy komunitárneho práva ex officio. Judikatúra SDEÚ vo veci zodpovednosti členských štátov za porušenie práva Únie je založená na zásade pacta sunt servanda vyjadrenej v Článku 10 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva, podľa ktorého sú členské štáty povinné prijať všetky opatrenia potrebné na zabezpečenie plnenia záväzkov vyplývajúcich im zo Zmluvy alebo z činnosti Spoločenstva a zdržať sa akýchkoľvek opatrení, ktoré by mohli ohroziť dosiahnutie cieľov Zmluvy, alebo ohroziť reálny účinok komunitárneho práva.

39. Žalovaný namietal nedostatok pasívnej vecnej legitímácie. Žalobca svoj nárok na náhradu škody odvodzuje z porušenia únieového práva (nedodržanie 48 hodinového týždenného pracovného času, ktorý mu únieové právo garantuje) a nie z dôvodu, že Smernica č. 2003/88/ES nebola v jeho prípade správne použitá a preto je žalovaný v spore pasívne legitimovaný. Porušenia únieového práva sa môže dopustiť každý orgán, ktorý koná v mene členského štátu. Predpoklady zodpovednosti za vzniknutú škodu v zmysle judikatúry SDEÚ vychádzajú z absolútnej objektívnej zodpovednosti členského štátu za takto vzniknutú škodu, ktorá sa vzťahuje na prípady ad 1/ porušenia práva únie členským štátom pre absentujúcu alebo nesprávnu transpozíciu smerníc (prípady C 6/90 a 9/90 Francovich, C- 178,179 a 188 až 190/94 Dillenkofer), ad 2/ aplikáciu ustanovení vnútroštátneho právneho poriadku odporujúcu únieovému právu (ČEZ C-115/08, Simmenthal II C 106/77), ad 3./ vydanie súdneho alebo správneho rozhodnutia, ktoré je v rozpore s právom Únie (C 2/06 Kempter, vec C 453/00 Kühne a Heitz), ad 4/ neprijatie alebo ponechanie v platnosti legislatívy, ktorá je v rozpore s právom Únie (C 46 a 48/93 Brasserie du Pêcheur a Factortame). Zodpovednosť členského štátu za vzniknutú škodu podľa judikatúry SDEÚ nastáva, ak sú splnené tri predpoklady (bod 20 rozhodnutia C 445/06 Danske Slagterier, bod 51 rozhodnutia C 224/01 Köbler, bod 51 rozhodnutia C 46 a 48/93 Brasserie du Pêcheur a Factortame, bod 40 rozhodnutia C 6/90 a 9/90 Francovich,) : 1/ porušená únieová norma priznáva právo fyzickým alebo právnickým osobám alebo zakladá povinnosť pre členský štát (napr. C 524/04 Test Claimants Thin Cap), 2/ porušenie únieového práva je dostatočne závažné a 3/ medzi porušením únieového práva členským štátom a škodou spôsobenou fyzickým a právnickým osobám existuje príčinná súvislosť. O výške náhrady škody vždy rozhoduje vnútroštátny súd.

40. V otázkach neupravených normami komunitárneho práva, resp. judikatúrou SDEÚ v sporoch o nárokoch na náhradu škody spôsobenej jednotlivcovi porušením práva Únie členským štátom, sa subsidiárne použije vnútroštátne právo pri zachovaní princípu rovnocennosti (ekvivalencie) a účinnosti (efektivity). Zásada rovnocennosti znamená, že vnútroštátny súd nemôže v prípade konania s únieovým prvkom aplikovať prísnejšie procesnoprávne alebo hmotnoprávne pravidlá ako tie, ktoré by aplikoval v konaniach bez únieového prvku s podobným predmetom, čo znamená, že dotknutý subjekt musí mať možnosť uplatniť si nárok, ktorý mu vyplýva z únieovej právnej normy za takých podmienok, za akých by si mohol nárok uplatniť založený na podobnej vnútroštátnej právnej norme bez únieového prvku. Zásada účinnosti - efektivity znamená, že procesné predpisy, ktoré platia vo vnútroštátnych konaniach určených na zabezpečenie ochrany práv, ktoré zakladá únieové právo v prospech právnych subjektov, nemôže byť upravené takým spôsobom, ktorý by výkon práv priznávaných únieovým právnym poriadkom prakticky znemožňoval alebo nadmerne sťažoval. Z vyššie uvedeného plynie, že pokiaľ pre takto vymedzenú oblasť zodpovednosti štátu neexistuje špecializovaná vnútroštátna právna úprava, je namieste využitie právnej úpravy obsahom a účelom najbližšej v zmysle zásad analógie iuris a analógie legis rešpektujúc princípy únieového práva. Vo všeobecnosti otázku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci upravuje zákon č. 514/03 Z.z., ktorý v § 4 písm. e/ vymedzuje ako za škodu zodpovedný orgán konajúci v mene štátu ministerstvo, či iný ústredný orgán štátnej správy,

ak v dôsledku nesprávneho prebratia smernice EÚ alebo v dôsledku nedodržania lehoty určenej na prebratie, vznikla škoda pri výkone verejnej moci v oblasti štátnej správy, ktorá patrí do pôsobnosti tohto ministerstva alebo tohto ústredného orgánu štátnej správy. Zodpovednosť štátu, za ktorý koná zákonom označený orgán je však daná len v prípade, ak existuje nezákonné rozhodnutie, či nesprávny úradný postup, v príčinnej súvislosti s ktorými vznikla škoda. Sporová vec sa týka porušenia práva Únie pre absentujúcu, resp. nesprávnu transpozíciu Smernice do zákona č. 315/01 Z.z., pretože do pracovného času hasiča sa nezarátava aj jeho pracovná pohotovosť na pracovisku počas jej neaktívnej časti (§ 12 ods. 6 v spojení s § 193 zákona č. 315/01 Z.z. vylúčil aplikáciu § 96 ods. 2 Zákonníka práce na služobné pomery hasičov). Absentujúca alebo nesprávna transpozícia Smernice EÚ do noriem vnútroštátneho práva je výsledkom zákonodarného a legislatívneho procesu, ktorý je v zmysle § 9 vylúčený z pôsobnosti zákona č. 514/03 Z.z., keďže za nesprávny úradný postup sa nepovažuje postup alebo výsledok postupu Národnej rady SR pri výkone jej pôsobnosti podľa Článku 86 písm. a/, d/ Ústavy SR a postup alebo výsledok postupu vlády SR pri výkone jej pôsobnosti podľa Článku 119 písm. b/ Ústavy SR. Zohľadňujúc existujúcu vnútroštátnu právnu úpravu pri rešpektovaní princípov ekvivalencie a efektivity niet však prekážok, aby pasívne vecne legitimovaným subjektom v konaní o nároku na náhradu škody voči štátu bola Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra SR ako orgán do pôsobnosti ktorého spadá aj Hasičský a záchranný zbor SR, ktorý orgán bol tiež garantom právnej úpravy vykonanej zákonom č. 315/01 Z.z.. Na takomto závere o pasívnej vecnej legitimácii žalovaného v konaní nič nemení ani to, ak by základ zodpovednosti štátu spočíval v nesprávnej aplikácii ustanovení vnútroštátneho právneho poriadku, ktorý prípad porušenia práva Únie rovnako zakladá priamu zodpovednosť členského štátu. Táto objektívna zodpovednosť štátu tu existuje bez ohľadu na to, ktorý verejný orgán sa porušenia práva únie dopustil, resp. ktorý z orgánov by mal povinnosť škodu podľa vnútroštátnych noriem nahradiť (napr. C 429/09 G. Fuß bod 46).(rozsudok KS Košice sp.zn. 2Co/1/2020 zo dňa 19. 11. 2020)

41. Námietka žalovaného, aby sa na daný prípad neaplikovala Smernica tiež nebola súdom zohľadnená, pretože ESD v Rozsudku Fus uviedol, že z rozsahu úpravy tejto smernice nie sú vyňatí ani hasiči. V bode 33 konštatuje, že článok 6 písm. b) Smernice 2003/88 predstavuje pravidlo sociálneho práva Únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia, ktoré ukladá členským štátom povinnosť stanoviť 48 hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, v súvislosti s ktorou je výslovne stanovené, že zahŕňa nadčasy, a od ktorej sa v prípade neprebratia článku 22 ods. 1 tejto smernice do vnútroštátneho práva nemožno v žiadnom prípade odchýliť, pokiaľ ide o také činnosti, ako je činnosť hasičov, o ktorú ide vo veci samej, hoci by k tomu došlo len prostredníctvom súhlasu dotknutého pracovníka (rozsudky z 5. októbra 2004, Pfeifferai. C-397/01 až 103/01, s. I-8835, body 98 a 100, ako aj Fuß, už citovaný, body 33 až 35 a 38). Otázku, či do rozsahu pracovného času možno zaradiť aj stav pracovnej pohotovosti pracovníkov (lekárov, hasičov) riešil Súdny dvor EU (ďalej len ESD) vo svojom rozsudku ESD C-429/09 z 25.11.2010 G. Fus tým, že potvrdil, že pracovná pohotovosť tvoriaca súčasť ich týždenného pracovného času v spojení s ďalším "riadnym" pracovným časom nesmie prekročiť maximálny týždenný pracovný čas. Vo veci C-429/09 G.Fus týkajúcej sa pracovnej doby a právneho režimu pohotovosti u nemeckých hasičov ESD ďalej uviedol, že: "pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu "pracovný čas" v zmysle Smernice 2003/88/ES". V dôsledku toho právo Únie bráni vnútroštátnej právnej úprave stanovujúcej priemerný pracovný čas, ktorý vzhľadom na to, že zahŕňa obdobia pracovnej pohotovosti a pohotovostnej služby prekračuje týždennú hranicu upravenú v čl. 6 písm. b) uvedenej smernice (bod 25 Rozsudku ESD C-429/09 z 25.11.2010). Vo veci C-437/05 J. Vorel týkajúcej sa pracovnej pohotovosti lekárov na pracovisku Súdny dvor rovnako uviedol, že pracovná pohotovosť, ktorú pracovník vykonáva v režime fyzickej prítomnosti v zariadení zamestnávateľa sa musí považovať ako celok za "pracovný čas" v zmysle smernice 93/104/ES nezávisle od toho akú prácu dotknutá osoba skutočne vykonávala v priebehu pracovnej pohotovosti"(bod 27 Rozsudku ESD vo veci 437/05 z 11.1.2007). Vo veci týkajúcej sa právneho posúdenia režimu pohotovosti lekárskech záchranárov (C-397/01, Pfeiffer) ESD uviedol, že " ...časy pracovnej pohotovosti na pracovisku treba v celom rozsahu zahrnúť do výpočtu maximálneho denného alebo týždenného pracovného času" (bod 95 Rozsudku ESD C-397/02 z 5.10.2004). V dôsledku takého prístupu je zrejmé, že podľa ESD je rozhodujúcim faktorom pre posúdenie či sú naplnené charakteristické znaky pojmu pracovný čas v pohotovostnej službe, ktorú pracovník skutočne vykonáva na svojom pracovisku, skutočnosť, že je povinný byť fyzicky prítomný na mieste určenom zamestnávateľom a byť mu k dispozícii, aby v prípade potreby mohol okamžite poskytnúť primerané služby. Bez vplyvu na porušenie Článku 6 písm. b/

Smernice je preto aj skutočnosť, že za pracovnú pohotovosť je vyplácaná odmena. Preto je tieto povinnosti potrebné považovať za výkon pracovnej činnosti pracovníka (Rozsudok ESD C-14/04, Dellas. bod 48, 58). Ďalej v bode 35 Rozsudku ESD C-429/09 konštatuje, že Súdny dvor už rozhodol, že členské štáty nemôžu jednostranne určiť rozsah pôsobnosti článku 6 písm. b) smernice 2003/88 tak, že uplatnenie tohto nároku pracovníkov na to, aby priemerný týždenný pracovný čas nepresahoval túto maximálnu hranicu, budú viazať na nejakú podmienku alebo ho určitým spôsobom obmedzia (pozri rozsudky Pfeiffer a i., už citovaný bod 99, ako aj Fus už citovaný bod 52). Okrem toho Súdny dvor tiež rozhodol, že článok 6 písm. b) smernice 2003/88 má priamy účinok, keďže priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi (rozsudky Pfeiffera a i., už citovaný, body 103 až 106, ako aj Fuß, body 56 až 59). V bode 38 Rozsudku ESD C-429/09 Súdny dvor konštatuje, že za týchto podmienok má pracovník, ako je G. Fus, ktorého v zásahovej službe zamestnáva Stadt Halle, právo sa priamo dovolávať ustanovení článku 6 písm. b) smernice 2003/88 voči takému verejnoprávnemu zamestnávateľovi na účely dodržania práva na priemerný pracovný čas neprekračujúci 48 hodín, ktoré vyplýva z tohto ustanovenia (rozsudok Fus, bod 60). (rozsudok Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 5C/49/2018 zo dňa 15.10.2019)

42. V zmysle vyššie citovaných súdnych rozhodnutí Súdny dvor tiež rozhodol, že Smernica sa má uplatniť na činnosti hasičského zboru, aj keď sú vykonávané zásahovými silami v teréne a nezáleží na tom, či sú zamerané na boj proti požiarom alebo na poskytnutie pomoci iným osobám, ak sú vykonávané za obvyklých podmienok v súlade s poslaním im zvereným a to aj vtedy, keď zásahy, ku ktorým môžu tieto činnosti viesť, sú svojím charakterom nepredvídateľné a môžu vystaviť pracovníkov určitým rizikám. Na účely Smernice nemôže byť pojem pracovníka vykladaný rôzne podľa vnútroštátnych právnych predpisov, ale má autonómny význam vlastný právu Únie, keď za pracovníka sa považuje každý, kto vykonáva skutočné a konkrétne činnosti pre zamestnávateľa a právna povaha pracovnoprávneho vzťahu z hľadiska vnútroštátneho práva nemôže mať nijaký dosah na postavenie pracovníka v zmysle práva Únie. Vzhľadom na uvedené sú irelevantné námietky žalovaného o tom, že Smernica sa nevzťahuje na postavenie žalobcu ako príslušníka hasičského zboru, a bez právneho významu je aj fakt, či hasič plní svoje úlohy v pracovnom (služobnom) pomere ako hasič dobrovoľný, mestský alebo štátny. Článok 6 písm. b) Smernice predstavuje v rozsahu, v akom ukladá členským štátom maximálnu hranicu priemerného týždenného pracovného času, ktorá musí byť ako minimálna požiadavka priznaná každému pracovníkovi, dôležité pravidlo sociálneho práva Únie, ktoré nemožno podrobiť akejkoľvek podmienke, alebo akémukoľvek obmedzeniu, a ktoré jednotlivcom priznáva práva, ktorých sa môžu dovolávať priamo pred vnútroštátnymi súdmi (bod 33 až 35 vo veci C 429/09 Fuß).

43. Súd po vykonanom dokazovaní dospel k názoru, že služobná pohotovosť, ktorú žalobca vykonáva nie je výkonom štátnej služby, nakoľko odráža len stav pripravenosti pracovníka na eventuálne vykonanie štátnej služby v prípade, že k nej bude povoláný. Ustanovenie § 122 zákona č. 315/2001 Z. z. potom upresňuje, že ak počas doby trvania služobnej pohotovosti došlo k vykonaniu štátnej služby, "takéto vykonávanie štátnej služby je štátnou službou nadčas" (ods. 2) a § 91 ods. 1 zákona tiež uvádza, že "štátnou službou nadčas je aj služba, ktorú príslušník vykonáva počas určenej služobnej pohotovosti podľa § 92 ods. 2". Existujúca právna kvalifikácia služobnej pohotovosti sa premieta aj do spôsobu jej finančného odmeňovania, ktorý nemá povahu služobného platu. Ustanovenie § 103 zákona o hasičskom zbore výslovne uvádza, že zatiaľ čo služobný plat tvoria zložky služobného príjmu uvedené v jeho odseku 1 (vrátane tarifného platu a jeho príplatkov), za výkon služobnej pohotovosti patrí hasičovi peňažná náhrada v štátnej službe (ods. 5 ustanovenia § 103 v spojení s ustanovením § 122 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z.). V konaní pritom nebolo sporné, že žalobca v posudzovanom období po zohľadnení služobného pracovného času a nariadenej služobnej pohotovosti pracoval nad rámec 48 hodinového pracovného týždňa určeného čl. 6 písm. b) Smernice, čím dochádza k porušeniu práva Únie a toto porušenie je dostatočne závažné, pokiaľ je v zjavnom rozpore s judikatúrou Súdneho dvora v danej oblasti. Z judikatúry Súdneho dvora totiž jasne vyplýva, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu "pracovný čas" v zmysle Smernice. Otázka súvisiaca s pojmom "pracovný čas" v zmysle Smernice neponecháva priestor na akékoľvek pochybnosti o tom, že žalobca pracoval nad stanovený limit v zmysle čl. 6 písm. b) Smernice a že medzi porušením článku 6 písm. b) Smernice a ujmom, ktorá vznikla žalobcovi v dôsledku straty času, na ktorý by mal žalobca nárok (ak by bol maximálny týždenný pracovný čas upravený týmto ustanovením dodržaný) a ktorý by mohol využiť podľa vlastnej vôle, existuje príčinná súvislosť.

44. Ak žalovaný tvrdil, že žalobca nevyvinul žiadnu snahu, aby vzniku ujmy predišiel, pretože neoznámil zamestnávateľovi, že odmieta vykonávať služobnú pohotovosť, a že to považuje za ujmu na svojich právach, je opätovne nutné poukázať na ustálenú judikatúru SDEÚ, ktorá takúto požiadavku nepredpokladá, a ani z predpisov komunitárneho práva nevyvodzuje. Aj keď Súdny dvor rešpektuje zásadu spoločnú právnym systémom členských štátov, že poškodená osoba pod hrozbou toho, že sama bude musieť znášať škodu, musí tiež vyvinúť primerané úsilie, aby obmedzila výšku škody (rozsudky C-104/89 a C-37/90 Mulder, C-46/93 a 48/93 Brasserie duPêcheur Factortame), súčasne berie na zreteľ, že výkon práv na náhradu škody priznaných jednotlivcom ustanoveniami práva Únie by bol znemožnený alebo sťažený, ak by ich návrhy na náhradu škody museli byť čo i len čiastočne zamietnuté z dôvodu, že nevyužili všetky právne prostriedky, ktoré sú im k dispozícii, aj keby to spôsobilo nadmerné ťažkosti, alebo by to nebolo od nich možné rozumne vyžadovať (rozsudok C-445/06 Danske Slagterier). SDEÚ vo veci C-429/09 Fuß prihliadajúc na to, že Čl. 6 písm. b/ Smernice je pravidlom sociálneho práva s osobitným významom, od ktorého sa nemôže odchyliť žiadny zamestnávateľ vo vzťahu k pracovníkovi ako je Fuß (hasič), zohľadňujúc tiež, že pracovník je slabšou stranou v rámci pracovnoprávného vzťahu, preto je nutné zabrániť tomu, aby mal zamestnávateľ možnosť ho v jeho právach obmedzovať, dospel k záveru, že nemožno považovať za primerané žiadať od takého pracovníka, aby na účely uplatnenia nároku na získanie náhrady škody, najprv podával žiadosť zamestnávateľovi, ktorá požiadavka by bola v rozpore so zásadou efektivity (bod 76 až 87 C-429/09 Fuß). Z uvedených dôvodov nemožno preto v (ne)konaní žalobcu nachádzať žiadny podiel zodpovednosti na vzniku ujmy spôsobenej mu žalovaným pri implementácii noriem práva Únie. Nachádzanie akejkoľvek možnosti zavinenia na strane zamestnanca, ktorý pred uplatnením nároku na súde nepožiadaval zamestnávateľa o „dodržiavanie noriem komunitárneho práva“, by bolo len prenášaním zodpovednosti členských štátov za dodržiavanie práva Únie na jednotlivcov, a umožňovalo by v prípade nesplnenia tejto podmienky vyňať ich nároky z uplatňovania v konaní pred súdom, čo odporuje zásadám únieového práva (bod 83 C-429/09 Fuß). (rozsudok KS Košice sp.zn. 2Co/1/2020 zo dňa 19. 11. 2020)

45. Žalobca bol ukrátený v nemajetkovej sfére o čas odpočinku, ktorý mohol stráviť s blízkymi, fyzicky i psychicky regenerovať. V súlade s princípom rovnocennosti komunitárneho a vnútroštátneho práva, súd aplikoval ustanovenia o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy priznávanej fyzickým osobám v prípade zásahu do ich osobnostných práv v zmysle § 13 v spojení s § 11 Občianskeho zákonníka zohľadniac pri určení výšky náhrady kritéria stanovené zákonom a vyplývajúce z judikatúrnej praxe.

46. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy nie je zákonnou úpravou vymedzený reštriktívne, teda tak, aby ho bolo možné priznať len za vopred definované následky. Aj v zmysle § 13 ods. 2 OZ náhradu nemajetkovej ujmy možno priznať z dôvodov demonštratívne uvedených, ktoré však nepredstavujú ohraničený výpočet prípadov, u ktorých nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vzniká. Teda nevyžaduje sa iba splnenie podmienky zníženia dôstojnosti fyzickej osoby, či jej vážnosti v spoločnosti, ako to tvrdí žalovaný, ale môže ísť aj o iné vážne následky na osobnostných právach dotknutého jedinca. Žalobca svoj nárok spájal s porušením nároku na odpočinok, a preto súd posudzoval tento nárok ako nemajetkovú ujmu, čo zohľadňuje aj zábery normotvorcu Smernice rady 89/391/EHS a tiež Smernice rady 2003/88/ES. Uvedené smernice boli prijaté v záujme zamedzenia výskytu pracovných úrazov a chorôb z povolania, ich cieľom bolo zaviesť alebo zlepšiť preventívne opatrenia na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov a zaistiť vyšší stupeň ich ochrany, ktorý cieľ sa nemal podriaďovať ekonomickým úvahám. Všetci pracovníci by mali mať primeranú dobu odpočinku, pričom pojem odpočinok sa musí vyjadriť v jednotkách času, t. j. dňoch, hodinách, resp. ich častiach, aby sa zabezpečilo, že v dôsledku vyčerpania alebo iného nepravidelného rozvrhnutia práce nespôsobia úraz ani sebe, ani spolupracovníkom alebo iným osobám, a že si ani krátkodobo ani dlhodobo nepoškodia zdravie. Žalobca v dôsledku takého rozvrhu pracovného času, ktorý bol v rozpore s právom Únie, prišiel o voľný čas, ktorý by inak venoval rozvíjaniu osobných, rodinných, priateľských vzťahov i fyzickej a psychickej relaxácii. Nerešpektovaním čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES pri rozvrhovaní pracovného času žalobcu, došlo k zásahu do práv žalobcu na vedenie súkromného, rodinného života i do práva na ochranu jeho zdravia, za ktorý zásah mu patrí nárok na primerané odškodnenie. Vzhľadom na formu zásahu, ktorá sa považuje v zmysle judikatúry Súdneho dvora za závažný zásah do práv, keď ide o nevratný stav straty niekoľkých stoviek hodín voľného času a času potrebného na regeneráciu pracovných síl, len samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadostučinením, a práve peňažná náhrada predstavuje spôsobilé odškodnenie takto vznikutej ujmy. (rozsudok KS Košice sp.zn. 2Co/1/2020 zo dňa 19. 11. 2020) Bolo na rozhodnutí žalobcu, aké právne prostriedky ochrany osobnosti použije, či mu postačí konštatovanie porušenia jeho práv, alebo sa bude domáhať stanovenia

dodatočného náhradného voľna, prípadne náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Z podanej žaloby mal súd za jednoznačne preukázané, že žalobca sa domáhal náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 10.000,00 Eur.

47. Nemajetková ujma je taká ujma, ktorá sa premieta do psychickej sféry fyzickej osoby, a do jej postavenia v spoločnosti. Takáto ujma sa bezprostredne nepremieta do fyzickej integrity ani do majetkovej sféry fyzickej osoby. Treba ju dôsledne odlišovať od majetkovej ujmy vzniknutej ako priamy dôsledok zásahu do telesnej integrity fyzickej osoby. Zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je zmierniť nepriaznivý následok neoprávneného zásahu. Náhrada nemajetkovej ujmy poskytuje najúčinnejšiu občianskoprávnu ochranu osobnosti fyzickej osoby. Súčasťou práva na ochranu osobnosti je právo na súkromie a rodinný život. Posúdenie výšky nemateriálnej ujmy je závislé od úvahy súdu. Súd vo svojom rozhodnutí musí uviesť dôvody, pre ktoré bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v konkrétnej výške. I keď výška nemateriálnej ujmy je predmetom voľnej úvahy súdu, táto úvaha sa musí opierať o preskúmateľné hľadiská. Výška náhrady nemajetkovej ujmy je určovaná základnými zákonnými kritériami, a to predovšetkým závažnosťou vzniknutej ujmy a okolnosťami za ktorých k porušeniu práva došlo. Za závažnú ujmu treba považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky považuje za ujmu značnú, pritom nie sú rozhodujúce jej subjektívne pocity, ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase vnímala aj každá iná fyzická osoba. Samotná závažnosť ujmy v dôsledku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti nie je jediným a výlučným kritériom pre určenie výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch, súd musí prihliadnúť aj na okolnosti za ktorých k porušeniu práva došlo.

48. Žalobca skutočne do súčasnej doby vykonáva náročnú prácu nad čas povolený právom únie, ktorá vyžaduje aby bol nepretržite dostupný a plne k dispozícii svojmu zamestnávateľovi. Tým dochádza k zásahu do jeho práva na súkromie, ktorého súčasťou je aj právo na rodinný život, teda právo utvárať, udržiavať a rozvíjať vzťahy medzi členmi rodiny založené na silných citových väzbách. Žalobca sa objektívne nemôže venovať rodine v rozsahu v akom by chcel, ale najmä nemôže zo svojim časom voľne nakladať, nemôže sa venovať svojim záľubám. Pre nedostatok času nemôže ani oddychovať, hoci relax je vzhľadom na rizikovosť jeho práce nesmierne potrebný. Právo na odpočinok je u žalobcu permanentne niekoľko rokov porušované, napriek tomu, že plní v spoločnosti veľmi zodpovedné úlohy, ktoré neraz vyžadujú aj nasadenie vlastného života. Súd považuje pracovnú pozíciu žalobcu za vysoko zodpovednú, rizikovú a fyzicky aj psychicky náročnú. Pri stanovení náhrady za zásahy žalovaného do nemajetkovej sféry žalobcu - práva na odpočinok, súkromie a rodinný život, súd prihliadal na kritéria uvedené v bode 95 Rozsudku Fus, a na závažnosť ujmy, ktorá mu takým (dostatočne závažným) zásahom vznikla, na následky takým zásahom vyvolané, okolnosti zásahu a v neposlednom rade aj na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá je priznávaná všeobecnými súdmi v iných prípadoch, keď súdy aplikujú ustanovenie § 13 Občianskeho zákonníka. (rozsudok Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 5C/49/2018 zo dňa 15.10.2019)

49. Z uvedených dôvodov súd dospel k záveru, že žalobca má na primeranú finančnú náhradu v sume 2.000 Eur nárok, nakoľko porušením práva Únie bolo (aj doposiaľ je) skutočne do jeho osobnostnej sféry zasiahnuté. V prevyšujúcej časti súd žalobu žalobcu zamietol, pretože žalobca nepreukázal že by sa tento zásah negatívne odrazil napr. v jeho medziľudských vzťahoch alebo že by mal dopad na jeho zdravotný stav. Vzhľadom na absenciu takýchto následkov súd považoval sumu 2.000 Eur, za primeranú. Zbral pritom v úvahu i skutočnosť, že žalobcovi priznanú výšku nemajetkovej ujmy súdy priznávajú v obdobných súdnych sporoch (napr. rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 9CoPr/1/2019, 5Co/26/2022, 5Co/64/2022).

50. Výrok o náhrade trov konania sa opiera o ustanovenie § 255 ods. 1,2 Civilného sporového poriadku, podľa ktorého: (1) Súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. (2) Ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo; v spojení s ustanovením § 262 ods. 1,2 Civilného sporového poriadku: (1) O nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. (2) O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

51. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol aplikujúc článok 4 ods. 2 základných princípov C.s.p. ako aj ustanovenie § 255 C.s.p, tak, že priznal právo na náhradu trov konania plne úspešnému žalobcovi v rozsahu 100 %, (zo súdom priznanej sumy 2.000,00 Eur), pretože stanovenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy záviselo od úvahy súdu. Žalobcu nemožno zaťažiť procesnou zodpovednosťou za (ne)predvídanie výsledku na základe úvahy súdu. Pri rozhodovaní o náhrade trov bolo treba v tomto prípade ustáliť, že základom bolo konštatovanie zásahu a vznik ujmy u žalobcu. Pritom súd odkazuje na nález Ústavného súdu ČR, III. ÚS 170/99 a tiež na komentár k Civilnému sporovému poriadku (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, s. 926).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie v lehote do 15 dní od doručenia rozsudku, ktoré sa podáva na Okresnom súd Rožňava a o odvolaní rozhodne Krajský súd v Košiciach.

Podľa ustanovenia § 363 Civilného sporového poriadku v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Podľa § 364 Civilného sporového poriadku rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. Podľa § 365 Civilného sporového poriadku odvolanie možno odôvodniť len tým, že a) neboli splnené procesné podmienky, b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Podľa odseku 2 citovaného § odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej. Podľa odseku 3 citovaného § odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 125 ods. 1,2,3 Civilného sporového poriadku podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. (2) Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva. (3) Podanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (č. 233/1995 Z.z. - Exekučného poriadku).